

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
upravnništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. —
Pisnim vprašanjem naj se priloži za-
račun pri poštne ček. uradu št. 1.

Plačano do:
P. n. Vseučiliška knjižnica
Obvezni izvod.
Pavšalni franko.
Ljubljana.

Ptuj!

(Ob 15 letnici važnih dogodkov.)

V starodavnem mestecu ob Dravi se praznuje te dni zanimiv jubilej, ki pomenja važen mejnik v razvoju našega naroda zlasti v nacionalnem oziru. Takrat so se odigrali v Ptuj znani izgre- di tuje druhal proti našim narodno- obrambnim in prosvetnim delavcem. Iz- gredi so bili od strani naših narodnih nasprotnikov skrbno pripravljeni in so se pojavili v tako surovi obliki, kakršne- gismo bili vajeni pred vojno in kakrš- no more roditi le skrajno sovraštvo nahujskanili in šovinistično prenapetih ljudi. Pod zaščito avstrijskih bajonetov so bili naši najboljši ljudje obmetani z gnjilimi jajci, opljuvani, prepeteni in ka- menjani na svoji zemlji in sicer od tuj- cev, ki so jedli naš kruh in katere je redilo naše ljudstvo s svojimi žulji. Nemška prenapetost in nadmoč nad slo- vensko pohlevnostjo in ponižnostjo sta- žnili svoj praznik in sta si domišljali, da sta postavili takrat zopet trden ste- ber za nemški most k Adriji. Ker se je Ptuj sam sredi slovenske, četudi z zna- nim štajerskim prepojene okolice čutil preslab za take napade, zato so mu prihiteli na pomoč čete iz vseh spodnjestajerskih pomembnih mest in trgov. Da ni manjkalo glavnih aržer- jev iz Maribora, Gradca in Celovca, je samoočelo umevno. Zato je bilo tem bolj umevno, da se jim je napad docela posrečil, zlasti se zato, ker Slovenci niti slutili niso, kaj se vse namerava in so se docela zanesli na državno upravo in njeno zaščito, ki pa je bila seveda v slu- žbi krivice in je ščitila napadalce.

Naravno je bilo, da so ti ostudni na- padni narodnih nasprotnikov izzvali od- mev najprej po mestih in trgih. Odgo- vorila je najprej prestolnica Ljubljana, ki je temeljito izpremenila svoje lice. V nekaterih urah so zginili vsi nemški na- piši. Žal pa, da je nemški militarizem zahteval dve mladi slovenski žrtvi in sta padla dijak Adamič in strojnik Lun- der, kot prvi narodni žrtvi. Po Mari- boru, Celju in drugih manjših spodnje- štajerskih nemških gnezdih pa so žven- ketale šipe na narodnih domih in na hi- šah slovenskih posestnikov. Kjer je bi- la nemška nahujskana druhal v večini, tam Slovenec ni bil varen ne življenja, ne imetja. Mogočni val narodne nestr- nosti in prenapetosti šovinizma je za- pljuskal visoko in se ni mogel tako hi- tro pomiriti. Nemci so povsod pritiskali na slovenski življenjski trdo in brez- obzirno, kakor še menda nikdar dotlej. V to jim je prav prišla gospodarska pozicija in pa vladna pomoč, katere jim je bila vselej sigurna, kadar je šlo pro- ti nam, čeprav smo bili pred zakonom enakopravni seveda samo na papirju. Slovenci se nismo mogli posluževati močnih gospodarskih pozicij pri odpo- ru, ker jih nismo imeli.

Vlada je bila z vsem svojim apar- atom proti nam. Imeli smo eno samo, a za to tembolj ostro orožje: bojkot. Ves narod je bil skrajno ogorčen proti tako očividni krivici in proti takemu nasilju ter je začel po veliki večini izvajati ge- slo: »Svoji k svojim«. In to orožje je uplivalo in imelo uspeh. Začele so se majati razne manjše nemške trdnjave po slovenskem ozemlju. Celo najmočnejša nemška postojanka »Kranjska šparksa v Ljubljani« se je takrat sumljivo pre- tresla. Mnogi nemški trgovci in obrtni- ki, ki so živeli med nami kot nemški eksponenti in gradili most do Adrije, so se zopet iztreznili. Ves vladni aparat je bil na delu, da zadusi to nevarno giba- nje med našim ljudstvom. Polagoma se jim je posrečilo zaječiti mogočen val s tem, da so zopet nahujskali brata proti bratu, da so izigrali stranko proti stranki.

Kljub vsem obžalovanjem vrednim žrtvam, ki so jih zahtevali ptujski do- godki pred 15 leti, pa moramo zazna- novati lep uspeh. Narodna zavest se je bila mogočno razmahnila med našim narodom, kakor najbrže še nikdar ne od- dobe znanih narodnih taborov. Požrtvo- valnost našega ljudstva se je bila dvig- nila na nedosežno višino. Ciril Metodov- vi družbi, ki je bila neposreden vzrok vsem tem dogodkom so prihajali znat- ni darovi in velika volila. Narodno obrambno in narodno prosvetno delo se je poživilo in organiziralo, da je mo- glo dosežati v poznejših letih za naše skupne in male razmere dokaj lepe uspehe. Na vseh koncih in krajih se je opazilo veselo vrvenje in delovanje v prid zatiranim bratom ob naših mejah.

Zato je prav, da slavi CMD svojo 15. letnico teh dogodkov rav-

Po rojstvu prestolonaslednika.

Nj. Vel. kraljica in prestolonaslednik zdrava.

Beograd, 7. septembra. (Z) Ka- kor se doznava, je stanje kraljice zelo dobro in ravnotako tudi stanje pre- stolonaslednika. Včeraj je kraljica prvi- krat došla prestolonaslednika in izja- vila, da ga bo sama dojila. Kraljičin zdravnik, ki je bil včeraj dodeljen pre- stolonasledniku, se povoljno izraža o njegovem zdravstvenem stanju.

Beograd, 7. septembra. (B) O zdravstvenem stanju Nj. Vel. kraljice Marije je bilo izdano sledeče zdravni- ško sporočilo: Stanje visoke porodnice je popolnoma normalno. Temperatura 36,7, žila 74, subjektivno počutenje iz- vrstno. Novorojeni prestolonaslednik je popolnoma zdrav in vesel. Profesor dr. Antič, dr. Koen, dr. Materni, dr. Zdravković.

KRŠČENJE PRESTOLONASLED- NIKA.

Beograd, 7. septembra. (Z) Ka- kor se doznava, se bo vršilo krščenje prestolonaslednika čez dva ali tri te- dne v prisotnosti kuma vojvode Yorka. V merodajnih krogih se govori, da bo Nj. Visočanstvo prestolonaslednik, dobil ime Dušan Zvonimir. Na ta na- čin bo vezan na dvoje zgodovinskih imen.

Beograd, 7. septembra. (Z) Voj- voda York, kum Nj. Vel. kralja, je po- slal kraljevski dvojici dolg telegram, želeč srečno življenje mlademu pre- stolonasledniku. Vojvoda York pride v Beograd na krst mladega prestolona- slednika.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Beograd, 7. septembra. (Z) Vče- rajšnji veliki dogodi v prestolnici, roj- stvo prestolonaslednika so našli odmev tudi v vladinih poslih.

Na dnevnem redu je bilo poročilo ministra pravde o predlogu, katerega bo vlada stavila Nj. Vel. kralju Aleksandru glede pomilostitve obsojencev. Največji del se je pretekel v diskusiji o tem predlogu. Četudi je pomilostitve obso- jencev izključila pravica kraljeva po ustavi, vendar je vlada razpravljala sama o tem in sicer samo o kategorijah obsojencev, katere treba predložiti v po- milostitve. Na koncu so se ministri zedinili, da se v ukaz o pomilostitvi ne vnesi niti amnestija, niti abolicija, temveč le znižanje kazni. Vendar pa je definitivna odločitev prepuščena Nj. Vel. kralju, da on spoznamo z ministrom pravde odloči, katere kategorije obso- jencev pridejo v ukaz o pomilostitvi. Misli se, da bo Nj. Vel. kralj še danes odločil in podpisal ukaz o pomilostitvi in znižanju kazni obsojencev.

Na seji se je razpravljalo tudi o za- konu o agrarni reformi. Minister g. dr. Simonović se je pooblastil, da izvrši gotove spremembe v tem zakonu, ki bo pred končno predložitvijo parlamentu še enkrat prišel na razpravo v minist-

Naša kraljevina in Društvo narodov.

Zeneva, 7. septembra. (B) Včeraj je bil izvoljen v drugi komisiji Društva narodov za tranzitni promet za pod- predsednika naš delegat Avramović. To dokazuje, da je položaj naše države v Društvu narodov povoljen, ker imamo razen predsednika četrte komisije dr. Ninčiča tudi podpredsednika druge ko- misije.

PO UMORU V ZAGREBU.

Zagreb, 7. septembra. (Z) Povo- dom včerajšnjega uboja, današnji blo- kaški tisk oporavlja zločin, četudi ga navidezno obžaluje. Pravi, da so za ta neljubi čin odgovorni vlastodržci, ki so ustvarili neznošno atmosfero mržnje. Policija je še sinoči uvedla obširno pre- iskavo in je bilo pri tej priliki zaprtih kakih 100 Hanao-cev. Policija je razven tega razpisala nagrado 10.000 dinarjev za onega, ki bi našel povzročitelja uboja.

no na isti dan, ki je vse to povzročil, ravno tam, namreč v Ptuj. Kljub osa- moosvojitvi in kljub novim razmeram deluje ta za ohranitev in prebuditev našega naroda prekoristna in prezasluzna družba še vedno neumorno po začrtani poti naprej. Njeno delo je bilo blago- slovljeno v preteklosti, je potrebno v sedanjosti in bode potrebno tudi še v bodočnosti. V vsakdanjem današnjem vrvenju ko silijo v ospredje druga vpra- šanja se čisto pozablja na prepotrebno delo, ki ga vrši CMD tiho in vztrajno

skem svetu. Po končani seji je bila vlada obveščena o dogodkih v inozem- stvu: o razvoju grško - italijanskega spora in o delu Društva narodov v Ze- nevi.

ROMUNSKA KRALJEVSKA DVOJICA V BEOGRADU.

Beograd, 7. septembra. (Z) Da- nes ob 9. uri 30 minut dopoldne je po- tovala s posebnim dvornim vlakom v Beograd rumunska kraljica Marija v spremstvu dvorne dame, gđne Zamte- mir in adjutanta, polkovnika Radesku. Na peronu so jih sprejeli Nj. Vel. kralj Aleksander ter knez Arzen in princ Pavle. Po prisrčnem čestitanju se je kraljica takoj napotila na dvor, radost- na, da lahko čestita svoji hčerki, naši kraljici, na srečnem rojstvu prestolo- naslednikov. Prebivalstvo je burno klicalo kraljevski rodbini, ki se iz av- tomobila prisrčno zahvaljevala. Iz kro- gov, ki stoji blizu dvora, se doznava, da je kraljica-mati očarana vesled do- brega zdravstvenega stanja kraljice in prestolonaslednika. V dvoru ni mogla skriti svoje neobičajne radosti in je sprejemala častitke od vseh zvanični- kov dvora.

Beograd, 7. septembra. (Z) No- coj pride z dvornim vlakom v Beograd rumunski kralj Ferdinand s svojim si- nom, rumunskim prestolonaslednikom in prestolonaslednico. Nj. Vel. kralj Aleksander bo sprejel svoje visoke go- ste na kolodvoru v Beogradu. Beograj- čani se pripravljajo, da sprejmejo in pozdravijo rumunske suverene.

Atene, 7. septembra. (B) Vse gr- ško časopise in grški narod delita ve- selje našega naroda povodom rojstva našega prestolonaslednika.

ČASTITKE IN DARILA.

Beograd, 7. septembra. (Z) V te- ku včerajšnjega in današnjega dne pri- hajajo v dvor neprestano depeše, v ka- terih se čestita na srečnem rojstvu. Do- sedaj je dospelo 3000 depeš. Vse časti- ke iz inozemstva se predlagajo kralju, da jih odpre, dočim odpira ostale se- kretar kraljeve pisarne, g. Krstić. Nj. Vel. kralj je izdal povelje, da se na ča- stitke odgovarja vsem meščanom, za- stopnikom občine in ostalim.

Beograd, 7. septembra. (Z) Po- tom uprave dvora prihajajo neprestano darila od meščanstva. Med prvimi da- ril je došel »povoj« beograjskega pev- skega društva, ki je včeraj praznovalo svojo 70 letnico. Povoj sestoji iz ene brisače, ene srajčice iz srbskega platna, opančičev, dveh bakrenih posod v mi- niaturi, od katerih se v eni nahaja sol, v drugi pa sladkor, iz pogačice iz nove moke in ene glavice rdeče čebule. Za- nimivo je darilo, ki ga je poklonil ci- ganski »knez«. Daroval je namreč ene- ga petelina okrašenega s trobojnicami in širokimi vrvicami.

Maščevalna politika sofijske vlade.

Sofija, 7. septembra. (B) Snoči je bila izročena sofijskemu okrožno- mu sodišču obtožnica državnega pravdi- ka proti ministrom iz kabineta Stam- bolijskega. Državni pravdnik je obto- žil v svoji obtožnici razen vseh članov zemljoradniške vlade tudi člane stalne- ga odbora bolgarskega zemljoradniške- ga sveta, v katerem so bili Stambolijski, Daskalov, Tkalčev, Kemalov in Petkov. Nad vsemi je že bila izvršena obsodba in niso več med živimi v- sled maščevalne politike sedanje vlade in terorja makedonstvujuših. Od njih je živ le še Petkov. Obtožnica se nanaša na 12 oseb, za katere se zahtevajo ka- zni po členih 172, 178 in 139 kazenske- ga zakona.

v korist naših zaslužjenih bratov, v probujo naših obmejnih krajev, kjer raz- širja narodno in državno idejo. Treba ji bo odslej posvečati več pozornosti. Ze- limo, da postane naša zaslužna CMD zopet tisto ognjišče in žarišče narodno- probujevalnega in narodnoobrambnega dela, kakor je bila v prejšnjih časih.

K temu naj ji priporočimo tudi današ- nje zborovanje njene 34 letne glavne skupščine v Ptuj. Naj postane Ptuj drugi mejnik v njenem razvoju in v razvoju našega nara-

Anglija in Francija za izpraznitev Krfa

Nadaljne italijanske okupacije.

Nauen, 7. septembra. (B) Iz Lon- dona poročajo poluradno, da se je do- segel med Anglijo in Francijo sporazum glede predloga, ki bo stavljen svetu Društva narodov. Od veleposlaniške konference se bo zahtevalo, naj na- daljuje preiskavo o umoru italijanske vo- jaške misije in naj izdela načrt za iz- praznitev Krfa. V londonskih krogih se je pojavila bojazen, da bi utegnili Ita- lija odkloniti to rešitev zadeve, ki pred- stavlja maksimum popustljivosti s stra- ni Anglije in Francije. Razen tega la- hko nastanejo nove težkoče, ker preti Mala antanta, da bo izstopila iz Dru- štva narodov. S tem bi izgubila Anglija možnost in pravico, da se vmešava v balkanske zadeve.

London, 7. septembra. (K) Di- plomatski poročevalec »Daily Tele- graph« doznava, da je sporočila Ma- la antanta Franciji in vsem svojim pri- jateljem, 1. da bo zapustila Društvo na- rodov, ako ne stori svoje dolžnosti glede zasedbe Krfa in da bo morda celo odklonila, v bodočnosti priznati jurisdikcijo antantnih držav, ako bi dopu- stila, da se žrtvujejo interesi malih na- rodov, in 2. da bo, ako bi Italija odre- dila kakršnokoli nadaljnjo mobilizacijo ali akcijo, tudi sama takoj mobilizirala.

NADALJNE OKUPACIJE.

Rim, 7. septembra. (K) Iz Trsta poročajo, da bodo vozili parniki po sredozemski progi še nadalje, da se pa ne bodo dotaknili grških pristanišč ra- zen Krfa.

Rim, 7. septembra. (K) Zasedba otokov Samotraki, Fano in Merlera, ki leže pred Krfo, ima namen zavarovati preskrbo z vodo. Italijanska vlada iz- javlja, da je ta odredba potrebna, da se izogne vsakemu nesporazumljenju, ki bi utegnulo nastati iz vožnje nekaterih italijanskih ladij v Solunski zaliv.

Rim, 7. septembra. (K) Javila se, da so italijanske čete zasedle Paxos in nekaj drugih manjših otokov, ki se na-

hajajo pri Krfu. Ne gre za to, da se raz- širi italijanska zasedba, ampak za to, da se zavaruje Krf, ker spadajo ti oto- ki k njegovemu obrambnemu sistemu.

Bordeaux, 7. septembra. (B) Ita- lijanske čete so zasedle več otokov v Jonskem morju. Da ne pride grška mor- narica v dotik z italijansko, je dobila povelje, naj se umakne v Vološki zaliv v Egejskem morju.

Rim, 7. septembra. (B) Vest o od- ločitvi grške vlade, da se ima umakniti grško brodogve v vološko luko, je bila po vsej Italiji sprejeta z zadoščenjem.

Rim, 7. septembra. (K) »Popolo d'Italia« pravi, da je prišla grška vlada na sled morilecem italijanske misije in da je že dva prišla. Ostali se zasle- dujejo.

SOCIJALISTI ZA FAŠISTE.

Rim, 7. septembra. (K) Provin- cialni organizacijski odbor nove ita- lijanske socijalistične stranke je sprejel resolucijo, po kateri vidi stranka po- dolgem proučevanju zadržanja vlade v grško-italijanskem sporu v njej načelo obrambe najelementarnejših pravic Ita- lije, kateremu ni moči nič resnega oč- tatati v socijalističnem smislu. Voditelji revizionističnega gibanja v itali- janskem socijalizmu smatrajo, da v se- danjem trenutku ne sme manjkati njiho- vo izrečno privoljenje k postopanju vlade, posebno ker uporabljajo člani angleške delavske stranke in socijalisti drugih dežel sedanje dogodke, da dolže Italijo imperijalizma, in sicer s tako v- nemo, ki jo še sami niso nikdar ka- zali, ko je bil imperijalizem pri njih re- sno na delu.

Pariz, 7. septembra. (K) Velepo- slaniška konferenca je nadaljevala pro- učevanje modalitet preiskave v Alba- niji. Vprašanje odškodnin, ki jih ima plačati Grčija, so bile predmet raz- prave. Konferenca se bo sestala tekot popoldneva.

Reško vprašanje.

Beograd, 7. septembra. (Z) Naša vlada je obvestila italijansko vlado, da je pripravljena spraviti celo vprašanje pred razsodnika. Italija očitno ne že- li, da pride do tega, pa je zainteresirala v tej stvari Pariz, ki je že bil v skrbih radi prekinjenja pogajanj, povzročenega po grško - italijanskem sporu, v kate- rem lahko naša kraljevina igra odločil- no ulogo. Na sestanku, ki ga je imel g. Pašić predvčerajšnjim z g. Poincare- jem, je bilo govora tudi o reškem vpra- šanju. G. Poincare je bil v skrbih za izid teh pogajanj, toda se je pomiril, ko je spoznal optimizem g. Pašića, ki je izjavil, da bo pred predložitvijo stvari razsodniku poskušal priti z Italijo do sporazuma o tem, kaj se ima storiti da- lje. Istočasno je naglasil, da ne more pristati na nikakvo rešitev reškega vpra- šanja, ki bi kršila suverenost reške dr- žave in ki nam ne bi popolnoma garan- tirala nedotakljivosti našega ozemlja, vključno Delto in Baroš, ki nam pripa- data po rapalski pogodbi. G. Poincare je ponudil g. Pašiću uslugo, da posredu- je v Rimu, da se reško vprašanje reši na sporazumni način, da ne bi moralo priti pred razsodnika. Vlada v Beogra- du je bila o tem obveščena in pričakuje povratka g. Pašića.

Potresna katastrofa na Japonskem

Pariz, 7. septembra. (K) Poroče- valec »Chicago Tribune«, ki je došel iz Yokohame in Kobe, poroča strašne podrobnosti o potresu na Japonskem. Francoska ubožnica, v kateri se je na- hajalo 160 otrok, je izginila pod vodo. Železniški vlak, ki je vozil v soboto zvečer iz Kobe v Yokohamo, se je pre- vrnil in padel v vodo, pri čemer je utonilo 300 ljudi, nekaj se jih je moglo rešiti s plavanjem. V Yokvhami je po- ginilo 10.000 Kitajcev.

Pariz, 7. septembra. (K) Poveljnik ameriškega brodogva, ki je odplulo na pomoč v Yokohamo, javlja, da znaša skupno število žrtev potresne katastro- fe 400.000 mrtvih in 600.000 ranjenih, štiri do pet milijonov ljudi pa je brez stre- še. Zelo mnogo ljudi bo moralo umreti za lakoto, ako ne pride hitra pomoč.

New York, 7. septembra. (K) Ka- kor javljajo iz Iyaki, znaša število ma-

rtvih v Tokiju približno 30.000, ranjenih pa 100.000. 350.000 ljudi je brez strehe.

DEMILITARIZACIJA BIVŠIH JUŽNIH ŽELEZNIČARJEV.

Beograd, 7. septembra. (Z) Spo- razumno z vojnimi ministrom je mi- nister saobračaja g. dr. Velizar Janković izdal včeraj naredbo, o oprostitvi vseh železničarjev južne železnice, ki so bili poklicani na orožno vajo.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Konec enega kralja«.
Kino Ideal: »Miliardirjeva oporoka«.
Kino Tivoli: »Cirkuška princesa«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tokoliš teden: lekarna Trnkocny na
Mestnem trgu in Ramor pri glavnem ko-
dvoru.

!! Zahtevajte povsod !!
JUTRANJE NOVOSTI

Mednarodni kongres srednješolskih profesorjev v Pragi.

Na tem kongresu, ki se je vršil od 27. do 31. avgusta, je bilo zastopanih 19 držav in sicer: Združene države - severo - ameriške, Velika Britanija, Belgija, Bolgarska, Estonka, Francija, Italija, Jugoslavija, Švedska, Avstrija, Španja, Litvanska, Luxemburg, Norveška, Poljska, Turška, Letonska, Rusija, Ukrajina. Najštevilnejše so bili zastopniki Francozi (24) in Jugoslovanci (17), ne šteje velikega broja češkoslovaških profesorjev iz cele republike.

Na kongresu navzoči Jugoslovanci so bili: dr. Svetolik Stevanović, inspektor ministristva prosvete (Beograd), Jeremija Živanović, predsednik združenja profesorjev (Beograd), dr. Kosta Draganić (Zagreb), Pribislav Zarić (Beograd), Stevo Marković, ravnatelj (Sarajevo), dr. Pavle Mitrović (Sarajevo), gospa dr. Cvijeta Cihlar (Sušak), Ivo Juras (Split), gospodična Mara Milić (Zagreb), dr. Pavel Brežnik (Ljubljana), gdnica dr. Josipa Steinkuševa (Zagreb), dr. Ante Lovre Gančević (Subotica), dr. Ivan Lunjak, univ. profesor (Ljubljana), Ema Gavella (Zagreb), dr. Dragutin Prohaska (Beograd), Grza Brigljević (Zagreb), Svetislav Petrović (Beograd).

Od Rusov se je udeležilo kongresa 14, od Ukrajincev 2 profesorja - izseljenca, vsi bivajoči v Češkoslovaški republiki.

Kongres je bil s strani čsl. profesorjev naravnost izborni organiziran. Na vseh kolektivih so čakali udeležence skavti, jim prevzeli prtljago in jih vedli v nakazana stanovanja. Kongres je pokazal, kaj premore dobra organizacija in intenzivno delo in je s tem izvanredno mnogo pripomogel k dvigju prestiža Češkoslovaške republike v inozemstvu. Dobro pripravljen in izvršen mednarodni kongres katerekoli vrste je vedno najboljša propaganda za dotično državo.

Seje kongresa so se vršile v Obecnem domu mesta Praga poleg staroslavne Praške brane. Usledni spolek češkoslovaških profesorjev je priredil povodom kongresa v Jiraskovi gimnaziji srednješolsko razstavo, ki je pričela s kako temeljitostjo so se posvetili čsl. profesorji svojemu vzvišenemu poklicu vzgajati mladino. Ta razstava je obsegala vse, kar se tiče srednje šole: knjige, učne načrte, statistiko vseh vrst, učne pripomočke, zvezke, ročna dela učencev in učenk. Ta razstava, prva te vrste v svobodni državi, je tvorila dopolnilo tega, kar je obravnaval kongres in bila v vsakem oziru zelo poučna.

Slavnostni otvoritveni seji kongresa v veliki Smetanovi dvorani v Obecnem domu so prisostvovali med drugimi čsl. minister prosvete g. Bechyně, mnogobrojni zastopniki tujih držav, domači uradov, več sto udeležencev in gostov. Prof. František Zatavec je otvoril kongres s daljšim govorom, iz katerega bi omenili le par stavkov:

»Koristno in potrebno bi bilo, prezračiti človeške mozgane od časa do časa z zdravim in svežim preprihom internacionalizma, pravega internacionalizma, ki ne terorizira in loči, temveč spaja in poravnjuje v duhu ljubezni. To je internacionalizem, ki se uči tujih jezikov, spoznava tuje dežele, čita tuja slovstva,

se spoznava na kogresih in išče koristnih kompromisov.

V bodočnosti je treba odstraniti vojno! Tu ima lahko profesor velik upliv. Vsi predmeti, ki jih poučuje, lahko postanejo v njegovih rokah orodje ljubezni in zidanja ali pa orodje sovraštva in razdiranja. Odstraniti je treba vojno! Radi mladine, ki so nam jo zaupali, se moramo potruditi, jo vzgajati na tak način, da enkrat ne bo prisiljena, se pobijati med seboj.

Minister Bechyně je pozdravil kongres v imenu g. predsednika in za njim so govorili še zastopniki posameznih držav. Kot zastopnik ministra šolstva kraljevine SHS je govoril ministrski tajnik g. Stevanović in predvsem naglašal odgovorno nalogo srednješolskih profesorjev v novonastalih državah. Za jugoslovensko prof. društvo je govoril g. Živanović, ki je končal svoj francoski govor v srbsko - hrvatskem jeziku in naglašal, da se čutijo jugoslovenski delegati srečne, da uživajo gostoljubnost bratov Slovanov v slavni slovanski Pragi.

Vprašanja s katerimi se je bavil kongres na svojih sejah, so bila med drugim sledeča: pedagoška priprava srednješolskega profesorja, izpiti in spricevala na koncu srednješolskega študija, stiki med šolo in domom, moralna vzgoja ženske šole, mednarodno dopisovanje in izmenjava profesorjev itd.

Prvi večer so prisostvovali udeleženci slavnostni gledališki predstavi »Prodane neveste, drugi večer jim je priredilo čsl. ministristvo prosvete slavnosten banket, na katerem so se govorile razne zdravice. V imenu Jugoslovenov je govoril g. dr. Pavel V. Brežnik.

Jugoslovenska delegacija je bila povabljenaa na čajanko na naše praško poslaništvo in zadnji večer je prav veselo potekel na banketu »Češkoslovenske - jugoslovenske lige».

Da so si udeleženci ogledali vse znamenitosti »zlate Prahe«, ne smemo pozabiti omeniti. Pri tem so jim čsl. tovariši neudrudno razkazovali spomenike slavne zgodovine mesta. Tudi so priredili čsl. profesorji slavnosten banket, na katerem sta od Jugoslovenov imela nagovore g. prof. Živanović in Petrović.

Za kraj kongresa naslednjega leta je bila izbrana Varšava.

Organizacija NRS.

— Seja srezkega odbora za radovljiški srez se bo vršila v nedeljo, 9. t. m. ob 2. uri popoldne v hotelu »Triglav« na Jesenikah s sledečim dnevnim redom: 1. Politična situacija. 2. Predlogi posameznih krajevnih organizacij. 3. Določitev rednih sej srezkega odbora in članarine. 4. Slučajnosti. Seje se bo udeležil od strani Glavnega tajništva tajnik Podbevšek. Vabljeni so k seji vsi predsedniki in podpredsedniki krajevnih organizacij, udeležje pa se je lahko tudi člani, samo da navzočnost ni zanje obvezna.

Spominjajte se sklada za sokolski dom Sokola I.

modernih del raznih svetovnih avtorjev. V poštev pridejo: Sofokles — »Antigona« in »Kralj Edip«, Shakespeare — »Beneški trgovci«, »Julij Cezar« in »Macbeth«, Schiller — »Kovarsko in ljubezen« in »Turandot«, Grillparzer — »Valovi morja in ljubezni«, Rostand — »Gyran de Bergerac«, Brlux — »Ponesrečenci«, Shaw — »Cezar in Kleopatra« ter »Nikoli ne več«, Galsworthy — »Golobček«, Sem Benelli — »Okrutna šala«, Hauptmann — »Potopljeni zvon«, Fula — »Budalo«, Nestroy — »Eno si je zmisli«, Bahr — »Principe«, Fleurs — »Calvalet«, »Ljubezen bdi« in eno ali drugo delo španskega dramatika Bonavente. Izmed dram, ki so se izvajale v prejšnji sezoni, ostanjo na repertoarju: »Hamlet«, »Othello«, »Kor hočete«, »Idiot«, »Živi mrtveci«, »Hasanaginica«, 2x2=5.

Preskrbljeno je tudi za primerne mladinske in otroške predstave.

Gledališka uprava, odvisna od spreminljivih razmer in nenadnih ter neslutnih slučajev, si mora seveda pridržati vse pravice za eventualno potrebne spremembe objavljenega repertoarja.

B.) Opera.

Sledeči sestavek o delovanju naše opere ne vsebuje samo repertoarja, ki se namerava izvajati tekom prihodnje sezone, temveč kaže umetniške smernice, katere si je izbrala gledališka uprava in v okviru katerih se hoče kretati v nadaljnjih dveh letih. Kaj od navedenega pride še tekom te sezone na vrsto in kaj ne, zavisi od razmer, ki bodo za vpriporitev posameznih del merodajne. Uprava se nahaja predvsem še v negotovosti zaradi gledališkega budgeta, ki do danes še ni določen in ki bo merodajni zlasti za izvedbo takih oper, katerih vpriporitev zahteva mnogo novih nabav. Jamči pa, da dobi vsak abonent tekom bodoče sezone, t. j. od konca septembra 1923 pa do konca septembra 1924 dvajset opernih in dvajset dramskih predstav, katerih izbor se bo izvršil iz števila navedenih dramskih in opernih del. Opero, ki se v tem smislu priporičujejo so:

1. slovenske: Nova izvirna opera R. Savina »Glasovetski sen«, Libreto

„Slovenec“ in Srbi.

»Slovenec« piše o Srbih neprestano na isti način, kakor je od leta 1903 neprestano pisala dunajska »Reichpost« in kakor jih je karikiral »Kikeriki«. Med vojno so se mnogim Nemcem odprle oči in izprevideli so, da so Srbi drugačni, kakor jih je pa predstavljalo dunajsko časopisje. »Škoda, da nismo Srbov bolj poznali« — so rekli. Pri »Slovencu« to izpoznanje še ni prodrl. On piše neprestano tako, kakor je pisal med vojno in pred vojno.

Občinske volitve v Srbiji so mu dale novo priliko, da razlaga Slovincem svoje pojme o Srbih. Koliko neresnice, netočnosti in nepravilnih sklepov!

Najprej primerja srbske volitve z madžarskimi. Kakor na Madžarskem, dobi tudi na Srbskem vedno večina ona stranka, ki je na vladi. Srbske volitve torej niso izraz ljudske volje, ker niso prostovoljne. Toda »Slovenec« ne ve, ali se pa dela, da ne ve, da je med Madžarskim in srbskim volilnim redom velik razloček. Madžarski volilni red je najreakcionarnejši v Evropi, srbski je pa najnaprednejši v Evropi. Edino, kar bi se srbskemu volilnemu redu z demokratičnega stališča očitalo, bi bilo to, da ženske nimajo volilne pravice. Toda razmerja strank to nič ne izpremeni, ker izkušnje po drugih državah kažejo, da se ženski glasovi razdelje sorazmerno na vse stranke. Na Madžarskem so še sedaj zelo daleč od splošne in tajne volilne pravice. A pred vojno, ko je imel le majhen del prebivalstva volilno pravico in so bile volitve javne in so se vršile po okrajih, je seveda vlada vedno imela možnost, da upliva na volilce. Naj pa »Slovenec« pove, kako bi mogla pri našem načinu volitev vlada uplívati, da vrže volilec kroglice v drugo skrinjico, kakor pa hoče sam? Sicer je pa groba neresnica, da so v Srbiji volitve vedno vedno izpadle tako, kakor je hotela vlada. Bilo je zelo mnogo slučajev, da so izpadle drugače. Tako na primer je bila nedavno radikalno - demokratska vlada, a pri občinskih volitvah v Beogradu se zmagali komunisti!

»Slovenec« hoče dokazati, da volitve v Srbiji niso izraz ljudske volje, ker narod nima »politične kulture«, ne ve »za kaj gre pri teh ali onih volitvah«, »večina ljudstva ni pravilno podučena o političnem stanju in ga ne razume.« Res čudno! Ljudstvo, ki se 120 let zelo intenzivno peča s politiko, nima »politične kulture«, a ljudstvo, ki se do konca vojne sploh ni pečalo s politiko, bi jo imelo. Hrvško ljudstvo je šele nekoliko let pred vojno v zelo omejenem obsegu dobilo volilno pravico, v polnem obsegu pa šele po vojni. A vendar predstavlja »Slovenec« volitve na Hrvaškem kot izraz ljudske volje. Na Srbskem pa ne! »Slovenec« težko, da je kaj slišal o takozvani »svetoandrejski skupštini«. Takrat je bilo še jako malo Slovincov, ki so teoretično kaj vedeli o parlamentarni politiki, praktičnega izkustva ni imel nobeden, ker je v Avstriji vladal najhujši absolutizem. Srbsko ljudstvo se je pa silno burno zanimalo za politiko, a to ne za politiko v vladnem smislu, ker je skupščina nagnala kneza in vladol! Naj bi »Slovenec« nekoliko pogledal v najstarejše letnike »Slovenca«. Pisali so jih zelo častitljivi in pošteni moške, ki so pa o parlamentarni politiki vedeli jako malo. Toda takrat je bila Srbija dežela najhujših političnih in

ustavnih bojov in radikalci so v teh bojih izvajali ustavo in volilno pravico, ki je bila morda sploh najdemokratičnejša v Evropi. Če srbsko ljudstvo takrat, ko volilna pravica ni bila tajna in je vlada imela vsa sredstva za pritisk, ni šlo slepo za vlado, nego je volilo zelo burno, deloma celo zelo krvavo opozicijo, pa bi to ljudstvo danes šlo slepo za vlado, ko vlada radi demokratičnega volilnega reda sploh nima nobenega sredstva za pritisk!

Edini dokaz, katerega navaja »Slovenec« je to, da je v Srbiji zelo veliko število analfabetov, ki ne morejo zaje-mati izobrazbe iz časopisja in tudi ne morejo na shodih presojeti govornika, če prav govori ali ne. Ti ljudje ne poznajo volilnih določb, se ne morejo potegniti za svoje pravice, se ne morejo upirati nasilju in ne morejo pritožiti zoper krivice. Vsled tega je ni bilo ovire, ki bi bila mogla preprečiti volilne zlorabe in radikalna zmaga pri občinskih volitvah nima nobene moralne moči.

»Slovenec« torej zagovarja v tem članku tezo, da analfabeti ne smejo imeti volilne pravice, ter stoji s tem na istem stališču, na katerem je stal nekoč sedaj pokojni grof Štefan Tisza. Spominjamo se pa, da je pred leti »Slovenec« hudo napadal radi tega Tiszo in zahteval volilno pravico tudi za analfabete.

Če pogleda »Slovenec« statistiko prebivalstva naše kraljevine, bo videl, da število analfabetov po hrvaškem Zagorju, kjer ima Radić glavne kadre, ni skoraj nič manjše, kakor pa število analfabetov po šumadijskem Zagorju, ki je šlo v celoti za Radićem, je pa še skoraj večje, kakor ono po Črni gori in Makedoniji. In vendar je »Slovenec« izvolil Radićevih poslancev vedno predstavljal, kot izraz prave volje hrvaškega naroda. Mesto Beograd ima mnogo, mnogo manj analfabetov, kakor pa hrvaško Zagorje. A »Slovenec« volitev v Beogradu ni izraz narodne volje, ker ljudstvo nima dovolj »politične kulture«.

»Slovenec« pravi, da analfabet ne pozna volilnih določb in vsled tega ne more reklamirati svojih pravic. Med Slovenci ni veliko analfabetov, toda volilnih določb ne pozna veliko navadnih ljudi. Volilne pravice reklamirajo in pritožbe delajo volilni odbori, na Srbskem ravno tako, kakor pri nas. Dalje trdi »Slovenec«, da srbsko ljudstvo ne čita časopisja, vsled tega tudi ne more presojeti na shodih, kdo ima prav in sploh nima odhod zajemati svojo politično izobrazbo. — Po naši slovenski domači praksi pa menda še ni bilo tega, da bi ljudstvo na shodih presojevalo, če govori govornik resnico ali ne. V našem časopisju na primer ni bilo slišati, da bi bila šla dr. Kukovec in Pucelj skupaj na ljudski shod, pa bi najprej eden povedal svoje in potem drugi svoje, a ljudstvo bi presojevalo, kdo govori resnico. Po naši dosedajni praksi se na shodih navdušuje, agitira, a ne presoja in razsoja. Taki sugestiji govornika je pa volilec, ki poprej redno čita časnik neke gotove smeri, veliko bolj pristopen, kakor pa oni, ki ne čita ničesar. Človek, ki popreje ni čital časnika, in vsled tega ni predisponiran, bo še veliko bolj objektivno poslušal govornika. Torej ni res, da kdor ne čita časopisja,

tudi ne more s pridom poslušati govornika.

Sicer pa tudi ni res, da bi bilo časopisje edino sredstvo za politično izobrazbo. Pred vojno je bil na Stajerskem najbolj razširjen politični list »Stajerca«. In vendar »Slovenec« ne bo trdil, da so bili oni Slovenci, ki so čitali »Stajerca« politično najbolj kulturni. Če odbijemo »Stajerca«, bomo morali priznati, da je pred vojno naše ljudstvo na Stajerskem čitalo jako malo politično časopisje, morda manj, nego v Srbiji. Slovinci je na Stajerskem nad 400.000. med to množico je prišlo nekaj sto »Slovinci« in »Narodove«, a to je čitala skoraj izključno inteligenca. Med ljudstvo je prišlo samo nekaj tisoč »Slovenskih Gospodarjev«. Če jih je bilo 10.000, bi prišlo na 40 osebe en list na teden ali na 280 oseb en list na dan. V Beogradu izhajajo, brez lokalnih listov, okrog 15 dnevnikov. Če vzamemo, da ima vsak list 4000 naročnikov, kar je malo, izide dnevno 60.000 listov samo v Beogradu. Na 6.000.000 prebivalcev bi to bilo na 100 oseb en list na dan. A k temu je treba še prišteti lokalno časopisje. Večina se čita po mestih, toda jasno je, da sama inteligenca ne more potrošiti te množice in razlika med inteligenco in ljudstvom na Srbskem ni tako velika.

Recimo, da je v nekem srbskem okraju na 100 prebivalcev 70 odstotkov analfabetov, o se pravi, na deset prebivalcev trije znajo čitati. Ker je število moških približno isto, kot število žensk, a med ženskami je analfabetov veliko več, torej na deset prebivalcev trije analfabeti. Ti trije se bodo pa vendar lahko dali podučiti od ostalih dveh. Očetu čita sin, če tudi sin ne zna, čita za oba unuk. Ni torej res, da je srbsko ljudstvo tako nepismeno, da se ne more ničesar naučiti iz časopisja.

Vzemimo na primer mesto in volilni okraj Piroć. Pri prvih volitvah so v Piroću dobili komunisti absolutno večino. Pri drugih volitvah so vsi mandati tega okraja pripali radikalom. Pri občinskih volitvah so dobili radikalci v mestu ogromno večino, v okraju pa skoraj vse občine. Ko je ljudstvo volilo komuniste, »Slovenec« ni pisal, da je to ljudstvo politično nezrelo. Nezrelo je postalo šele tri leta pozneje, ko je volilo radikalce! »Slovenec« napiše in slovensko ljudstvo verjame!

Mariborski obč. svet.

Maribor, 7. septembra.

Današnja seja občinskega sveta mariborskega je otvoril župan Grčar ob 8. uri zvečer. Uvodoma je poročal, da je vsled odstopa občinskega svetnika Bureša kot stanovniškega prispevalca potrebna volitev namestnika. Vsled tega je bila seja prekinjena in so se zbrali načelniki klubov k posvetovanju. Čez četrť ure se je seja nadaljevala. Župan je poročal, da načelniki klubov niso sprejeli nikakršnega sklepa, ker se mora poprej povprašati društvo najemnikov, ki je z Bureša svoj čas imenovalo za svojega zastopnika.

Ker se je v odmoru neki občinski svetnik odpravil, je župan ugotovil, da občinski svet ni več sklepčen. Dasiravno je v tem trenutku s prihodom enega zakasnelega občinskega svetnika postal občinski svet zopet sklepčen, je vendar župan Grčar zaključil sejo mestnega sveta z ozirom na današnji državni praznik.

Prihodnja seja je v torek 11. t. m. ob 19. uri.

Podpirajte Jugoslovensko Matico.

stuje drugič na našem odru znameniti tenorist dr. M. Nasta, bivši večletni član in tenorist nekdanje dvorne opere in sicer kot Cavaradossi v operi »Tosca«. Naslovno vlogo poje g. Zikova, Scarpio Levay, cerkovnika Betetto. Nadalje sodelujejo Šubelj, Mohorič itd. Opero dirigira in režira operni ravnatelj Rukavina. — V torek, dne 11. t. m. gostuje dr. M. Nasta tretjič na našem odru kot Don Jose v operi »Carmen«. Pri tej predstavi poje naslovno vlogo ga. Rewiczewa. Začetek vsakokrat ob 8. uri.

— Sprememba opernega repertoarja. Radi velikega uspeha gospe Wesel-Pollak kakor tudi gg. Levajarja, Betteta in tenorista dr. N. Naste pri sinočni operni predstavi, se na splošno izraženo željo v nedeljo, dne 9. t. m. ponovi drugič opera »Rigoletto« iz istimi solisti v glavnih vlogah t. j. gg. Betteto, Levay, Stiličevića itd. V torek 11. t. m. »Carmen«, v sredo 12. t. m. »Tosca«. Vse te predstave s gostovanjem g. dr. N. Naste.

— Gledališki abonma. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani tem potom obvešča vse one, ki se hočejo abonirati za sezono 1923/24, da se s prejemajo prihlage za abonma od ponedeljka 10. t. m. dalje v pisarni dramskega gledališča. Parternih sežejev v abonma D in E ni več na razpolago, pač pa še nekaj v abonmajih A, B C in F. Balkonski in galerijski sežedi so še v zadostnem številu na razpolago. V spričo tega, da je balkon posebno v operi eno najbolj akustičnih mest v gledališču, vabimo reflektante, da se abonirajo tudi na balkonske sežede.

— Kot prvo zbirko za Malgajev spomenik v Guštanjcu je sprejel odbor od sledečih g. nabralcev: dr. Jan Juro, Maribor Din 25.—, Kotnik Rajko, Guštanj Din 20.—, Franc Stupica, notar, St. Lenard, S. Gor. Din 169.—, Stanko Pavlič, Dvrdelja, Din 355.—, Franjo Kršper, notar, Črnomelj Din 160.—, dr. Janko Leskovec, Dol. Lendava Din 50.—, Drav. diviz oblast, Ljubljana Din 944.—, nadalje so darovali sledeči gg.: Miloš Seta, Maribor Din 100.—, Fr. Dolenc, Skofja Loka Din 100.—, dr. Ravnik, Maribor Din 300.—, skupaj Din 2223.— Odbor za Malgajev spomenik izreka tem potom p. u. darovalcem najiskrenejšo zahvalo in se priporoča ostalim nabiralcem.

Smernice bodočega repertoarja Narodnega gledališča v Ljubljani.

Sezona 1923/24 se prične v drugi polovici septembra. Razven par sprememb ostane dramsko in operno osobje isto kakor v prejšnji sezoni. Če bodo proračunske razmere ugodne, bo skušala uprava angažirati še nekaj takih moči, ki bi uspešnemu umetniškemu delovanju koristile in bile za nekatere potrebne stroke prav dobre.

A.) Drama.

Red dramskih predstav otvoril žalostno dr. Iv. Preglja »Azazel«. Režira jo g. Skrbinek. Gledališka uprava bo storila po svojih močeh vse, da omogoči dostojno vpriporitev te slovenske dramske novitete, pri kateri bo sodeloval skoro vse dramski ansambel. Nadaljne premiere oziroma repize v draml bodo: Volnovica »Smrt mlajke Jugovčev«, ki se bo igrala v originalu, Hebblova »Judita« in Ibsnova »Gospa s morja«. V obeh zadnjih delih nastopi v naslovni vlogi gospa Marija Vera, članica Narodnega pozorišča v Beogradu. Od ostalih slovenskih avtorjev pridejo po možnosti na vrsto: Cankar s svojo povestjo »Hlapec Jernej« v Skrbniškovi dramatičaciji, Medved z žalogoro »Kacjanar«, Milčinski s narodno pravljico »Prstan vilinske kraljice«, Jalen s noviteto »Dom«, Remec z verzičnijo komedijo »Kirkica« in drugi. Poleg tega se bodo izvajala še dela sledečih jugoslovenskih avtorjev: Volnovica, Ogrizovića, Begovića, Križić, Nušića, Jankovića, Vukadinovića itd. Zastopani bodo nadalje tudi slovanski avtorji kakor: Tolstoj (dramatizirani roman »Ana Karenina« in drami »Moč teme« ter »In luč je svetila v temni«), Leonid Andrejev (»Ekatarina Ivanovna« in »Misele«), Capek (»Loupežnik«), Perzinski (»Aiantka«). Poleg naštetih slovanskih tragedij, dram in komedij bo nudila drama občinstvu več klasičnih in tudi važnejših

obdeluje z vizionarno nacionalno tendenco kos koroške zgodovine. Premiera bo na praznik ujedinjenja, dne 1. decembra. Dalje opera S. F. Vilharja »Loputska sirotica«, katere vsebina se dogaja v Dalmaciji. Narodno kazališče v Zagrebu je to skladbo že večkrat vpriporilo. Libreto je spisal pokojni in znani hrvatski dramatik, avtor popularne »Hasanaginice«, Milan Ogrizović. Prihljubljeni nestor slovenskih skladateljev Anton Forster je izročil upravi svoje najnovejše in obširno operno delo »Dom in rod«. Po možnosti se bo na novo študirala tudi ena ali druga opera Viktorja Parme, najbrž »Urh, groj celjski«. Še nadalje pa ostane na repertoarju »Gorenjski slavček«.

2. hrvatske: opera reprezentanta moderne jugoslovanske glasbene struje drja. Božidarja Sirole »Novela od Stanca«, Dalje Vatroslava Lisinskega narodna opera »Porin«, o kateri so glasbeni kritiki še vedno mnenja, da je prva, najboljša in do danes še neprekošana hrvatska operna skladba. Zajčeva opera »Zrinski« ostane na repertoarju.

3. češke: na češki praznik, dne 28. okt. bo premiera poleg »Prodane neveste« in »Jenufa« najprezentativnejše češke opere, »Psoljavci«. Avtor tega dela, ki je trajno na repertoarju vseh važnejših čeških gledališč, je bivši mnogoletni ravnatelj Narodnega divadla v Pragi Karel Kovačević. Stoletnica rojstva Smetane bo proslavljena z vpriporitvijo opere »Poljub«, s ponovitvijo »Prodane neveste« in s prireditvijo sinfoničnega koncerta, na katerem se bodo izvajale vse sinfonične skladbe Smetane, obsežne pod skupnim naslovom »Ma vlast«. Od Dvořakovih oper pride na vrsto prvič v Jugoslaviji »Jakobin« ter se eventualno na novo našudira »Rusalka«. Iz minule sezone ostanjejo na repertoarju »Tajnost«, »Vrag in Katra« (v novi režiji), »Jenufa« in — samoobsebi umevno — »Prodana nevesta«.

4. opera modernega poljskega skladatelja Ružickega »Eros in Psyche«.

5. ruske opere: Čajkovskega »Jolanta«, komična opera »Čerevički« in »Pikovca damca«. Ker se zdi, da je do zdaj naša opera ruski repertoar manj gojila, kakor bi po vsi visoki umetniški kakovosti brezdomno zaslužili, je vodstvo nabavilo, oziroma si celozaravno notno materialne nekatere oper

Rimski-Korsakova. Uprava želi, da se od teh vpripori zlasti »Čarska nevesta«, »Majska noč«, »Mozart in Salieri«, pozneje pa »Zlati petelinček« in »Snežnočrka«. Na repertoarju bo še nadalje Čajkovskega opera »Onjegin«.

6. francoske: ponavljale se bodo opere »Mignou« (v novi zasedbi), »Carmen« in »Luiza«.

7. italijanske: priprave za vpriporitev velike Verdijeve opere »Aida«, ki se na našem odru že dolgo ni pela, zredo h koncu. Od istega skladatelja se po možnosti upriporita »Traviata« in »Ples v maskah«.

Študira se že tudi Puccinijeva opera »Manon Lescaut«. Na repertoarju bodo iz prejšnjih sezon »Sevilski brivci«, »Rigoletto«, »Madame Butterfly«, »Tosca« in »Gianni Schicchi«.

8. nemške: na repertoarju ostanjejo »Carostrelec«, »Nizava« in za mladinske predstave »Janko in Metka«. Na novo se vpripori: L. Blecha, komična opera »Župan v omarji«, »Zapečatenec«, F. Schmidta »Notredamski zvonar« (libreto po romanu Viktorja Hugoja), Wagnerjev »Tannhäuser«, Mozartova »Figarova svatba« ter »Don Juan«. V načrtu sta tudi D'Alberta opera »Mrtve oči« in kot mladinska predstava Humperdinckova »Kraljeva otroka«.

— Veseloligra 2x2=5 se ponovi v soboto, dne 8. t. m. z Rogozom v vlogi p. satelja Abia. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Ljubljanska opera. V sredo zvečer je občinstvo zopet zabaval »Brivec seviljski«. V vlogi Rosine je z uspehom gostovala zagrebška koloraturka g. Vesel-Polla. Predstava je bila precej živahna, poslušalci zadovoljni in s pohvalno radodarnostjo. Veljala je vsem domačim solistom in gostu. — Naša opera si že pred začetkom sezone pomaga z gostovanji, čeprav imamo doma izvrstno interpretinjo. Rozine g. Pavlo Lovsetova. Njenih nastopov lanske sezone smo bili kar vesel in bi bilo res škoda, če bi dala gledališču slovo. — Za začetek sezone pripravljajo Verdijevo »Aida«, Sirolevo »Stanac« in Blechovo »Zapečatenec« (Župan v omarji.)

— Gostovanje tenorista dr. M. Naste v operi »Tosca«. V nedeljo, dne 9. t. m. go-

Dnevne novosti.

— Cerkevna svečanost v Ljubljani. Včeraj ob 10. uri dopoldne se je vršila v stolnici stalna služba božja, katero je opravil stolni prota Kalač. Pri svečanosti so prisostvovali: veliki župan g. dr. Friderik Lukan, komandant Dravske divizije oblasti, polkovnik Vučković, zastopniki tujih držav ter zastopniki državnih in civilnih oblasti. V veliki meri je bil zastopan tudi častniški zbor in uradništvo javnih uradov ter bivše južne železnice. Pri svečanosti je svirala godba Dravske divizije. Po končani svečanosti se je vršila vojaška parada. Istotako sta se vršili zahvalni službi božji v pravoslavni kapeli vojvode Mišića in protestantski cerkvi. Delo v državnih uradih je danes počivalo, banke pa so bile v znak proslave za časa službe božje zaprte.

— Naša ekspozitura se nahaja na veleboju pri vodu na desno. Sprejema se naročila na list in oglasi. Istotako se prodajajo tudi zvezki »Splošne knjižnice« in vozni red.

— Sanitetna komisija za pregled kopalnic. Minister za narodno zdravje je sestavil posebno komisijo, ki bo pregledala vsa državna kopalnica, jim določila določene rajone in pregledala kopalniščne uprave. Komisija je že odšla v nekatera kopalnišča. Po dovršenem pregledu bo stavila svoje predloge glede kreditov, ki bi bili potrebni za eventuelne preureditve.

— Česká obec. V soboto večer sčestnimo se s jedinstvo slavnosti na Taboru, schůzka v Nár. domě není.

— Mednarodni policijski kongres na Dunaju. Jugoslovanski delegat na mednarodnem policijskem kongresu na Dunaju, Banković je stavil predlog, da se uvedejo pri vseh poslanstvih in konzulatih policijski atašaji. Predlog je bil po daljši debati sprejet. Dunajski listi nazivajo njegov predlog reakcionarnim. Predsednik kongresa Schober je izjavil, da je predlog sicer zelo dober, da pa ga ne bodo mogli izvesti države s slabo valuto, ker bi značilo to veliko breme državnemu proračunu. Pariski profesor Renault je bil za predlog zelo oduševljen, vendar pa je bil mnenja, da bi zadovoljilo, če bi se atašaji uvedli samo v Parizu, Londonu in Rimu, ki so prava središča mednarodnih zločinov. — Dr. Drossler z Dunaja je nadalje referiral o mednarodnem obveščevalnem jeziku v policijskih zadevah in predlagal latinščino. Nato so razpravljali o brezplačnem dopisovanju v policijskih zadevah. Dopisi naj bi se označili »kriminalno«. Dalje je bil sprejet predlog, naj se pri preiskavi ne uporablja hipnoza. Nato so razpravljali o prostytuciji in trgovini z dekleti.

— Kdo jih pozna? Iz Jesenic nam pišejo: Z ozirom na notico v »Jutru« pod gorjim naslovom priporočamo uradništvu »Jutra«, letnike »Freie Stimmen« in »Landesmannschaft« iz leta 1919. In 1920. v svrhu informacij za nadaljevalne osebnih navedb. Našega časopisa nečemo blagiti po vzgledu »Jutra« z osebnimi napadmi, ker naš časopis lahko izpolnjuje v bolj realniški članki proti našim političnim nasprotnikom, ako sploh smemo smatrati gospode okoli »Jutra« za resne politične nasprotnike!

— Preklic otvočnice pošte Petroča. Za 1. septembra prijavljena otvoritev nove pošto pošte Petroča v Prekmurju je začasno preklicana.

— Nov telefonski imenik. Vsem interesentom in telefonskim naročnikom sporočamo, da je izšla direkcijska pošta in telegafo v Ljubljani nov imenik telefonskih naročnikov in telefonskih central svojega področja. Prodajna cena mu je 8 Din. V Ljubljani in Mariboru ga prodajata tamnoljstvi glavni pošti (v Ljubljani brozovateljski oddelek, kjer je telefonska govornilnica). V zalogi ga bo imela tudi pošta na III. ljubljanskem veleboju. Nadalje da bo prodajale pošte Bled 1, Brezice, Celje, Dol. Lendava, Domžale, Gr. Radgona, Jesenice, Gor. Kamnik, Kočevje, Kranj, Ljutomer, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Ormož, Rog. Slatina, Škofja Loka in Trzin. Interesenti v ostalih krajih ga lahko naroče pri eni izmed navedenih pošt ali pa naravnost pri ekonomatu direktije pošte in telegafo v Ljubljani.

— V spomin na rojstvo prestolonaslednika. Kakor čujemo, nameravajo denarni zavodi izplačati svojim uslužbencem v proslavo rojstnega dne prestolonaslednika enomesečne penjemke. Ta korak bi bil zelo umesten in bi gotovo zvišal radost v vrstah uslužbencev nad rodnostnim dogodkom. Dobro bi bilo, da bi temu zgledu sledila tudi druga podjetja, ki bi jih izdatki gotovo ne spravili na boben, prestolonaslednikov rojstni dan pa bi bil zelo proslavljen.

— Ljubljanski trg. Trg je z blagom dobro založen; promet živih. Opažati je pri posameznih predmetih padanje cen. Dvigljiva se je pa cena teletni vsled obilnejega pomanjkanja v tem času. Cena moke je padla na 6.50 v detajlni prodaji za štev. ničlo. Mleko se dobi že za 3 Din liter. Veliko število mlekaric zahteva še vedno po 4 Din, medtem ko prodajajo mlekarne vzile večjim rožičkim stroškom po 3.50 do 3.75. Mesne cene: Goveje meso I. vrste 22 do 28 Din, II. vrste 17 do 22, teletina I. vrste 29 do 30, II. vrste 28, svinjsko meso I. vrste 35, II. vrste 30, mešana slanina 35 do 36, riba in sal 37.50, ameriška mast 35, do 36, do 37 do 40. Piščanci od 15 do 25 po velikosti. — Surovo maslo 55, čajno 75, sir 45, eno jajce 1.75. Kilogram belega kruha 7 Din; od 1. septembra nadalje 6.50 Din za kilogram belega kruha in 5.50 za kilogram črnega. Sadja prinese na trg večje množine, cene padajo. Letošnja cena za jabolka in kruške še ni ustaljena. Krompir 1 do 1.25 za kg, zgodnje zelje 2.50, kislje zelje 3.50, ohrovt 3, koleraba 2 Din, paradižniki 5 Din, čebula 1 do 1.50. Gob letos še ni v večji množini na trg; cena 10 Din za kg.

— Ukradena kolesa. Tatvine koles se kljub intenzivnemu nazaranju še vedno pojavljajo. Vendar se je posrečilo policiji, da je zadnji čas zalotila par nevarnih tvev, ki so se pečali s tem poslom. Tudi je bilo več ukradenih koles zaplenjenih, dasi so bila že temeljito popravljena in prenovljena. Izpred Fabjanove kleti je bilo ukradeno kolo nekemu pleskarju s Fužin. Tatu je zasačila policija v osebi Antona Belec, ko je prodajal kolo v neki gostilni v Kolodvorski ulici. — Iz dvorišča na Miklošičevi cesti pa je bilo ukradeno kolo Gale Ivanu, vredno 2000 Din. O tem tatu pa dosedaj še ni nobene sledi.

— Velik požar. V noči od prošlega četrtka na petek je v St. Vidu nad Ljubljano izbruhnil požar na poslopju gospe Franje Cirmanove. Ogenj je upelnil krasno gospodarsko poslopje, mnogo žita, mrve in slame. Škoda se cení čez pol milijona kron.

— Tatvine v Ljubljani. Iz podstrešja hiše št. 22 v Strelški ulici je bila ukradena moška suknja in vreča konjske žitne, vredno 3000 Din. Viš. davč. uprav. Karlu Semenu so bile ukradene iz dvorišča črne, salonske hlače, vredne 1000 Din. Na veleboju je bila ukradena iz pav. G 252 spodnja plošča od stroja za rezanje mesa, vredna 300 Din. — Na Glinški ulici je vlomil neznan tat v sobo Josipine Zajc in pokradel nekaj suknja, obleke in raznega perila. Tatvino je izvršila neka znana beraičica.

— Zepar v vlaku. Med vožnjo iz Kandiže v Uršna sela je ukradel neznan žepar poselniku Janezu Pezdircu, zlato američansko uro, za katero je dal Pezdirc svoječasto 56 dolarjev.

— Pri Sv. Lenartu je bila ukradena srebrna ura z verzičjo, v vrednosti 2000 Din. Tatvino je izvršil neki tujec, ki je pravil, da je prišel iz Koroške.

— V Sp. Pobrežah je bil ukraden poselnik France Drozgo. Tat je odnesel več moške in ženske obleke in perila, robev in pa dve srebrni uri z verzičami in 2450 Din gotovine. Ukradeno blago je vredno okrog 5000 Din.

— V Zajcem vrhu so vlomili tatovi v kahošo poselnika Franceta Goršeta in pokradli več obleke in perila, raznih robev in 2 odeji ter denarnico z manjšo vsoto denarja. Skupna škoda znaša okrog 5000 Din.

— Celjske novosti. Septembski dogodki. Letos 20. septembra potoče 15 let od septembskih dogodkov leta 1908. Proslava septembskih dogodkov se bo vršila v Celju s slavnostnim zborovanjem dne 20. septembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. — Občni zbor Glasbene Matice v Celju se bo vršil v petek 21. septembra ob 20. uri v ravateljstvu sobi. — Dva nova transformatorja je naročil mestni magistrat, katera sta potrebna za zadostno dobavo električnega toka našemu mestu. Z dobavo toka poverjena tvornica jih bo s 1. decembrom izročila svojemu namenu. Naše mesto in okolica bosta s tokom od decembra dalje dovolj preskrbljena. — Spored naraščajeskega dneva Celjske sokolske župe, kateri se vrši v nedeljo 16. t. m. je sledeč: Zjutraj so tekme naraščaja. Ob 11. uri bo slavnostni pohod po mestu. Pred Narodnim domom stik ter pozdrav raz balkona. Popoldne bo na vrtu osnovne šole javen nastop naraščaja. Zvečer družabni večer v gornjih prostorih Narodnega doma. — Plačilo nasilneža. V nedeljo se je neka ženitvanjska družba peljala iz Teharja proti Sv. Lovrenca. 18-letni Janez Gajšek, znan kot surov pretepač, je zmerjal družbo ter jo prišel na vozu tudi pretepati. Voznik, neki mesar, je potegnil nož, ter ga Gajšku zasadi v trebuh, ter ga težko poškodoval. Ranjenca so pripeljali v celjsko javno bolnico.

— Glasbena Matica v Mariboru je našla pri pregledovanju svojega celokupnega inventarja, da li manjkajo razne muzikalije, godala ter posamezni kosi opreme oz. pohištva. Na podlagi toštvarnih poizvedb in zapisov se je ugotovilo, da so bili manjkajoči predmeti pri raznih prilikah in sicer že tekomo vojne, ko je bil lastnik vsega inventarja še tedanji »Marburger philharmonischer Verein«, kakor tudi po vojni, ko je postala lastnica »Glasbena Matica v Mariboru«, izposojeni raznim interesentom, ki izposojenih stvari še do danes niso vrnil. Ker je teh stvari mnogo, Matica vsake posebej ne more iztirjati, vsled česar poziva tem potom vse one, ki imajo ali od »Marburger philharmonischer Verein« ali od »Glasbene Matice v Mariboru« izposojene muzikalije, godala ali kose opreme, bodisi da nosijo ti predmeti društveni žig ali ne, da jih nemudoma izročijo pri upravitelju Matice, g. Kavčiču, v prostorih Matice, Goetzova hiša III. nadstropje, ali pa da ravno tam naznanijo, da želijo obdržati predmete še dalje na posodo in da v tem zadnjem slučaju podpisajo potrebno potrdilo. Proti onim izposojevalcem, ki bi se temu pozivu ne odzvali, bo postopala Matica potom sodišča. Ker je nadalje pričakovati, da je mnogo teh predmetov založenih, se naprošajo vsi oni, ki bi vedeli v tej smeri za podatke, da jih naznanijo na gornji naslov.

— Mesto učitelja (ice) klavirja na Glasbeni Matici v Mariboru, s popolno zaposlenostjo in z značilnem stalnosti se razpisuje in se odda s 1. oktobrom t. l. Računa se na prvovrstno, v poučevanju izvežbano moč. — Redna, celotna, plača je ista kakor državnih strokovnih učiteljev (ic), nakazuje se masežno vnaprejši skozi vse leto; nadure se nagrajuje posebe. Osebnih doklade se odmerjajo pogodbeno po draginskih razmerah. — Prošnje opremljene s prepisi pričeval, naj se pošljejo do 16. t. m. Glasbeni Matici v Mariboru; podrobna pojasnila se dobijo istotam.

— Pri obilastni inšpekciji dela v Mariboru je namestiti administrativnega pisarniškega uradnika z večletno prakso event. inženerja. Prejemki so oni državnih uradnikov, določeni po razredu in položaju. Prošnja, opremljena s kolekom po 3 in 10 dinarji in spričevali, rojstnim listom in domovnico je vpsolati istemu uradu do 15. t. m.

— Ptujske novosti. Prostovoljno gasilno društvo v Hajdini priredi v nedeljo, dne 9. septembra t. l. ob 3. uri popoldan v gostilni Staneč na Bregu pri Ptuj veliko veselico. Prireditve se vrši v proslavo desetletnega obstoja društva. Cilj dobitek je namenjen nabavi gasilnega orodja. — Od 2. do 9. septembra gostuje v tukajšnji kavarni »Evropa« operna pevka »Madame Corfu« iz kabareta »Velike kavarne« v Mariboru. — Združena odbora Ciril-Metodove družbe v Ptuj vabita vse delavolne ljudi, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri prireditvi CMD v soboto, dne 8. t. m. bodisi z dobrim svetom bodisi z dejanji. Prireditve mora biti velika manifestacija nacionalne misli in radi tega je potrebno sodelovanje vseh narodno-čutečih slojev. Vsak, katerega je na srcu ponos in ugled našega naroda in obmejnih krajev, naj pride v soboto predpoldan na ulico, da se udeleži sprejema in da na ta način manifestira svoj narodni čut! — Po večernem deževnem in neprilaznem vremenu nam je zopet zasijalo solnce in pričakovati je, da bomo obdržali to vreme vsaj za dobo nekaj dni in da se bo veselica CMD lahko vršila na parku pod milim nebom.

— Tečaj za strojepisje in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo nove tečaji za strojepisje in stenografijo dne 1. oktobra in trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica št. 7, telefon št. 100.

Veseli dogodek v kraljevi hiši in vpokojenci

Ves narod Srbov Hrvatov in Slovencev je sprejel z nepopisno radostjo veselo vest, da se nam je rodil princ, prestolonaslednik in bodoči kralj.

Vsak posamezni Jugosloven drhti v radosti in veselju v tem vselem trenutku. Tudi nam revnim vpokojencem poskakuje srce veselja, dasi smo lačni, raztrgani in nas muči skrb za našo bodočnost in bodočnost naših družin, da jih obvarujemo smrti gladi. V tem svečanem trenutku je zadrželo naše srce neizmerne veselja in radosti in to temobil, ker nam je dal ta trenutek novih upov, da bo naše ministristvo ob priklki, ki je utrdila bodočnost naše države in tesneje zvezala narod Srbov, Hrvatov in Slovencev, postavilo spomenik v naših srcih in srcih naših žena in otrok s tem, da nam bo zagotovilo našo in naših družin bodočnost ter nam zboljšalo naš žalostni položaj.

Kakor se vsak Jugosloven z odkritosrčnim spoštovanjem spominja našega prvega kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev, Njegovega Veličanstva kralja Petra kot našega osvoboditelja, tako bomo ves čas proslavljali našega prestolonaslednika, kot našega osvoboditelja naše bede in prezgodnjega pogina.

Naši kraljevi dvojici izražamo naše najiskrenejše čestitke in udanost, našemu prestolonasledniku pa kličemo: Bog ga živi in ohrani v sreči in srečo svojega naroda, ki ga sprejema kot dar nebes, kot vez srečne bodočnosti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Bog živi in ohrani našega kraljeviča, Bog živi in ohrani našo kraljevo dvojico!

Društvo vpokojencev južne železnice v Sloveniji s sedežem v Ljubljani.

Ivan Šalamun, predsednik.

Novosti iz Primorske.

— Izgon slovenskega jezika tudi iz sodnih na deželi. Pred kratkim je izdal predsednik gorjskega tribunala podeželskim sodnijam okrožnico, ki zapoveduje sodnikom vračati vse vloge, ki so sestavljene v slovenskem jeziku. Odslej bo tudi razpravni jezik italijanski. Ta okrožnica pomenja težak udarec za slovensko rajo. To lahko spoznamo takoj, ako pomislimo, da je pretežna večina našega primorskega ljudstva italijansko nezmožna in, da se tudi oni, ki govorje ne razumejo na praviški jeziku, ki se ne uporabljajo v vsakodnevem življenju. Posledica tega bo, da si bodo morali naši ljudje preskrbovati tolmače oziroma odvornike, ki pa gotovo ne bodo delali zastoni. Korak torej pomenja nov davek, ki ga bodo morali poleg ostalih velikih bremen plačevati naši ljudje in to na mestu, ki je poklicano, da čuva pravico. Odveč je trdit, da se bo s tem zavlačevalo tudi sodno postopanje. Obenem povdarjamo še enkrat, da se to tudi ne strinja z modernimi načeli pravnega postopanja, ki zahtevajo, da občuj sodnik s stranko neposredno in ne potomo tolmačev in zakonitih pisarjev. Ta odredba je absurdna in jo pri najboljši volji ne moremo spraviti v sklad z dvatisočletno kulturo, na katero je italijanski narod tako ponosen in katero je postavil za jamstvo, da se je lažje izognil obvezam glede manjšinskih pravic.

Sport in turistika.

— Olimpijski dan 1923 v Ljubljani. Sportna zveza je sporazumno z Jugoslovanskim olimpijskim pododborom v Ljubljani in po nalogu Jugoslovanskega olimpijskega odbora, ki organizira na ta dan enoten olimpijski dan pa vsej državi, sklenila za Ljubljano sledeči spored: Dopoldne ob 10. uri propagandna štafeta atletov skozi mesto, ob 11. uri matineja v dramskem gledališču, predava g. dr. Demeter Bleiweis o izvoru in pomenu sporta ter o olimpijski ideji, dalje sodelujejo gospe Medvedova, Saričeva, Marija Vera ter gospodje: Betetov, Simenc, Lipah in prof. Ravnik. Ob pol 3. uri popoldne tombola Sportne zveze na Kongresnem trgu, ob pol 4. uri popoldne nogometni tekmi Jadran: Hermes nato Ilirija: Primorje, ob 8. uri 30 minut zvečer kot zaključek plesni večer v dvorani Kazine. Po mestu se bodo prodajali odznaki v korist olimpijskega fonda ter nabirali v isti namen prispevki z nabiralnimi polami. Programov za ostala mesta Slovenije ni bilo mogoče ugotoviti, napravilo se bo tekom prihodnjega tedna. Upamo, da bo občinstvo razumelo pomen tega dne in bo od uspeha nabiranja prispevkov v državi pred vsem odvisno, kako bo naša mlada domovina zastopana prihodnje leto na Olimpijadi v Parizu, kjer bodo morile vse države sveta uspehe svoje telesne in duševne kulture. — Sportna zveza, Ljubljana.

— Ilirija: Jadran — Ilirija: Hermes. Danes in jutri ob 16. uri 30 minut se vršita na prostoru Ilirije dve zanimivi tekmi najboljših domačih moštev. Prvi dan nastopi Ilirija proti Jadranu, drugi dan proti Hermesu. Vsi trije klubi postavijo v boj kompletna I. moštva. Skupno s tekmo Ilirija: Primorje, ki se vrši 16. t. m. v programu Olimpijskega dne, bosta tekmi omogočili pregled našega najboljšega igralkega materiala ter tvorili podlago za sestavo reprezentacije proti Zagrebu in Celovcu. — Centerhalf Ilirije Zupančič III obhaja v današnji tekmi jubilej 100. tekme, za S. K. Ilirijo.

— Vsem smučarjem poročamo, da nam je uspelo zagotoviti kočjo na Veliki Planini za letošnje sezono ter bo isto oskrboval lanski oskrbnik Zmizek ter sedanja oskrbnica, ki oskrbuje kočjo poleti. S tem je naša prva zimska postojanka v planinah zagotovljena. — J. Z. S. S.

— Pisalni stroj »Continental« na Ljubljanskem veleboju! Ta znameniti pisalni stroj je videti v paviljonu »G«, koja 206a, tvrdka Ant. Rud. Legat, Maribor. Interesenti naj ne zamude, si ogledati ta stroj. Tvrdka je tamkal tudi razstavila izvrstne računske stroje in tudi pisalne stroje različnih sistemov, veliki in mali, ter tudi s cilindri.

Pomoč Sokolu I.

Predsedstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza priporoča vsem Sokolom pomoč Sokola I.

Sokolistvu naklonjeni bivši občinski svet v Ljubljani je pred 4 leti prodal Sokolu I. v Ljubljani primeren prostor za letno telovadišče in za sokolsko zgradbo. Ako bi Sokol I. do februarja 1924 svojega stavbišča ne zazidal, sme mestna občina po obstoječi pogodbi odvzeti Sokolu I. ves prostor za prvotno kupno ceno brez odškodnine za visoke investicije, ki jih je med tem imelo društvo na tem prostoru.

Sokol I. je kupljeni prostor preuredil z izkopi in nasipi. Upeljal je vodo, električni kabel za razsvetljavo, ogradil ves prostor z železno ograjo na cementnem podstavku, zgradil večjo provizorično stavbo za društvene prostore, prhe in oblačilnico ter investiral visoke vsote.

Medtem je prešla Ljubljanska občina v roke drugih političnih strank, čas z vsemi kratimi posledicami neizvršene pogodbe se bliža in Sokol I. se nahaja danes v skrajno opasnem položaju, da izgubi vse in da je za vedno uničena vsa moralna in gmojna energija tega močnega sokolskega društva, ki ga po delu in uspehih smemo upravičeno prištevati med prva društva v področju Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

Predsedstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza je v seji 30. julija vsestransko uvaževalo usodni položaj Sokola I. Upoštevalo skrajno opasnost, da pri danih političnih razmerah Sokol I. izgubi vse, kar ima. Z izgubo svoje parcele, kupljene z žulji in malimi prispevki članov v zadnjih 16 letih, so izpodrežane za vso nedogledno dobo vse korenine za nadaljno uspevanje sokolstva v vzhodni Ljubljani. Udarac namerjen na Sokola I. kot najmočnejše društvo bo občutila cela župa in v posledicah tudi Savez. Zato smatra J. S. S. za zadevo koristno, morale in časti celokupnega jugoslovanskega sokolstva, da ne dopusti, da nasprotniki sokolske misli ugonobijo važno br. društvo. Zato dovoljujemo, da sme Sokol I. v Ljubljani polirati prispevke v naravi in denarju v celotnem področju J. S. S. Vsako akcijo v prid omenjenemu gradbenemu fondu toplo priporočamo vsem sokolskim društvom, župam in vsem javnim oblastem. V tem slučaju gre za važno vprašanje obstoja močne sokolske postojanke v vzhodni Ljubljani. Pomoč je nujna!

Za predsedstvo Jugosl. Sok. Saveza:

Starešina: Dr. Vlad. Ravnihar, I. r.

Tajnik: Dr. Riko Fux, I. r.

Šolstvo.

— Meščanska šola na Jesenicah. Šolsko leto na tuk. meščanski šoli se prične 12. t. m. Vpisovanje v I. razred bo 11. t. m. od 8. do 12. ure. V prvi razred se smejo sprejemati le taki učenci (učenke), ki so že 11 let stari ter s dovoljnim uspehom dovršili 5. razred (oddelek) osnovne šole.

Dopisi.

— Višnjagora. Kakor je poročalo »Jutro«, je sledil za razpustom novomeškega občinskega odbora še razpust višnjagorskega obč. odbora. — In res je že v sredo, 5. t. m. novi gerent Josip Škufca z gerentskim svetom: Franjo Koricki, Anton Štepič, Ljotje Paik in Aleksij Križman prevzel ob navzočnosti starega obč. odbora občinske posle. Dr. Mavring je v imenu starega odbora prav prisrčno pozdravil gerenta ter celokupni ger. svet, jima izrekel globoko zaupanje, trdno prepričan, da zavladata sedaj v občini mir in red. S tem je torej prenehala v višnjagorski občinski hiši doba večnih preklarij in nastopil čas resnega, pravičnega in smotrenega dela. Višnjagorske žene se brez razloga boje novega »gerenta« — pač pa je upravičen strah onih možakarjev, ki imajo pred zakonom in javnostjo strah ali vsaj slabo vest. Turškimi navadam pa je enkrat za vselej konec!

Večje stanovanje se zamenja v Ljubljani. Po nudi na upravo lista pod »ZAMENJAV«.

Izpred sodišča.

RAZNE SITNOSTI IZ SOBE 23.

Mlad monter se je napil iz jeze, ker so mu odvrgli nevesto. Strahovito je razsajal pod oknom neke vdove v ljubljanskem predmestju in pričel streljati. — Prijel ga je stražnik in policija ga je izročila sodniku. Skesani obtoženec pravi, da mu je res žal za nevesto, streljal pa je le za zabavo in strah in sicer ne s samokresom, marveč s tercerolom, ki je komaj za pse strašit. Ker pa je usodno tercerolo vrzel v nek graben, bo poklical še stražnik, da ugotovi, kakšna je bila ta tercerola in če je treba zanjo orožnega lista. — Šurk in Krasner iz Smarja sta se brila oba s Krasnerjevo brivico in to že delj časa. Naenkrat je brivica izginila. Šurk je tudi trdil, da jo je poslal tovarišu po nekem dečku, Krasner pa, da jo ni dobil. Ker sta na ta račun že izpila par šefanov vina in ker tudi sodnik ni mogel ugotoviti, kje je brivica, je bil Šurk oproščen. — Sprla sta se — pa ne povešata zakaj — Pečnik Alojzij in Folkar Josip na Golem v Železnikarjevi gostilni z nekim tovarišem. Pravijo, da je bila vzrok neka punca, kateri je silno všeč, če hodi več fantov za njo. Obtožena sta bila, da sta strgala nasprotniku verižico, srjalo in suknjo, pri čemer je izginila tudi ura. Pri obravnavi pa poškodovanec ni mogel ugotoviti, da sta ga pretepla ravno obtoženca, ker je bilo še več fantov pri pretepu, nakaž jih je sodnik oprostil, za škodo pa je upotil poškodovanca na civilno pravdo, s čemer so bili končno vsi zadovoljni. — Podobno so se stegli fantje iz Udij, Ruvali in valjali so se za mejo po koprivah in obdelavali s palicami. Bill pa so vendar toliko pametni, da niso rabili nožev. In podobnih manjših pretepop raznih »Aui biksarjev« je sledilo še več. In vsak je dobil primerno darilce za prehuho koražjo. Za spremembo je pustil žejen voznik konja pred prodajalno žganja. Ker ni imel denarja, se je zamudil delj časa, ker je zastoj prošil trgovca, naj mu da žganje na »puf«. Med tem se mu je konj splašal in pobegnil. — Nek mesarski vajenec pa je ukradel 3 »danke« in se doma lagal, da mu jih je dober prijatelj podaril. — Sledilo je še več drugih, ki so se zmerjali, klojitali, suvali, goljufali in kradli posebno po poljih in vrtovih. In vsak je dobil primerno plačilce in hitel brzih nog iz usodne dvorane.

Borzna poročila.

Beograd, 7. septembra. (Z) Devize. Dunaj 0.128—0.13, Berlin 0.000225—0.00025, Budimpešta 0—0.54, Bukarešta 42.65—42.75, Italija 40.150—40.250, London 428—429, New York 94.25—94.50, Pariz 526—527, Praga 280—280.50, Sofija 0—91.50, Svica 1700—0.

Zagreb, 7. septembra. (Z) Devize. Dunaj 0.132—0.133, Berlin 0.0002—0.0004, Budimpešta 0.50—0.53, Italija 40.150—40.350, London, izplačilo 427—428.75, London, ček 426.50—427.50, New York, ček 93—94, Pariz 522.50—527.50, Praga 281—282, Svica 1695—1705, Varšava 0.035—0.04. — Valute. Dolarji 92.50—93, avstrijske krone 0.1325—0.1335, češke krone 278—0, italijanske lire 0—401.

Curih, 7. septembra. Berlin 0.00010, New York 556.25, London 25.13, Pariz 30.70, Milan 23.70, Praga 16.55, Budimpešta 0.003, Bukarešta 2.525, Beograd 5.85, Sofija 5.40, Varšava 0.0023, Dunaj 0.007825, avstrijske krone 0.0079.

Dunaj, 7. septembra. Devize. Beograd 748—752, Berlin 0.11—0.13, Budimpešta 3.75—3.85, Bukarešta 317—319, London 320.100—321.100, Milan 3009—3021, New York 70.935—71.185, Pariz 3917—3933, Praga 2113—2123, Sofija 678—682, Curih 12.755—12.805. — Valute. Dolarji 70.560—70.960, bolgarski levi 656—664, nemške francoske 0.11—0.13, funti 318.300—319.900, marokski franki 3.875—3.905 lire 2985—3005, dinari 739—745, romunski lei 298—302, švicarski franki 12.640—12.720, češko-slovaške krone 2095—2111, madžarske krone 2—2.20.

Praga, 7. septembra. Dunaj 4.66, Berlin 0.006, Rim 144.875, avstrijske krone 4.63, lire 147.25, Budimpešta 17.375, Pariz 189.15, London 153.25, New York 33.80, Curih 612.75, Beograd 36.25.

Berlin, 7. septembra. Dunaj 748.12, Milan 2.743.300, Praga 1.581.037, Pariz 2.942.625, London 239.400.000, New York 52.867.500, Curih 9.536.100, Beograd 558.600.

Glavni urednik: Ivan Podržaj. Odgovorni urednik: Miha Gaberšek. Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Raznoročevalne barve, ogljeni papir I. vošteni papir in vse druge potrebštine L. BARAGA Ljubljana Šelenburgova ul. 611.

Vremensko poročilo.

»Jutranje Novosti.« — Ljubljana, dne 7. septembra 1923.

Kraj	Čas	Zračni tlak	Zračna temper.	Veter	Oblačno 0 — 10	Padavine mm
Ljubljana	7	767.4	8.3	brezv.	megla	
Ljubljana	14	767.7	19.5	sev. vzh.	več obl.	
Ljubljana	21	768.0	13.8	brezv.	jasno	
Zagreb	7	768.6	13.0	"	"	
Beograd	7					
Dunaj	7	768.0	14.0	zap.	več obl.	
Praga	7	768.2	13.0	"	obl.	0.3
Inomost	7	770.4	10.0	brezv.	"	

„SLOGRAD“

SLOVENSKA GRADBENA IN INDUSTRIJSKA D. D.

TELEFON INTERURBAN štev. 180.
BRZOJAVI: SLOGRAD.

LJUBLJANA

TEHNIČNA PISARNA LJUBLJANA 7.
FRANKOPANSKA CESTA štev. 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta: železobet. cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa: Patent dr. inž. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti kakor pri skladiščih, „silo“, mostovih in podobno.

Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov.

Kroglični ležaji
švedske tvornice
krogličnih ležajev.

Paviljon F št. 145.

D. d. za promet proizvodima

SKF

Zagreb, Wilsonov trg 7.

JOSIP JUG

pleskar in ličar za stavbe, mostove
in pohištvo

Ljubljana, Rimska c. 16.

**Specijalni
oddelek:**

Črkoslikarstvo na steklo, pločevino, zid, les, platno i. t. d. Prvovrstni, najmodernejši in največji atelje za dekorativno in umetno slikanje, kakor tudi slikanje grbov, alegorij ter cerkveno slikanje. konkurenčne cene! Najnižje, Točna, solidna postrežba.

Moste - Ljubljana, Zaloška cesta 67.

Tovarna kemičnih izdelkov
Hrastnik

izdeluje

umetna gnojila
žvepleno kislino
solno kislino
solitno kislino
kristalno sodo
pralni prašek
glauberjevo sol
grenko sol
kaljev soliter
natrijev soliter
žgano apno
stenske barve

pisalne tinte
v raznih barvah

kremo za čevlje
„Admirabel“
„Neo Noli“
„Neosan“
vazelinno
parketni vosk
mast za usnje
čistila za kovine
modrila za perilo
barve za štamplje
olje za šivalne stroje
železo-oksidsne barve

Na velesejmu paviljon „E“ št. 14!

Prva žebeljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebeljarska zadruga, Kropa (Slov.). — Brzjojavke: Zadruga Kropa.
Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, žebli za čevlje, spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave, železne brane, zobje za brane, kljuge za podobe, zid, cevi, vijaki, matice, zakovice, verige, žoki za pilote. Vsi drugi v našo stroko spadajoči izdelki po vzorcih in rizbah.

Industrija Strnišče pri Ptuj
ČUČEK & KOUBIK

izdeluje stroje za surovo maslo, tehnice vseh vrst, popravila
gospodarskih strojev in izgotovitev novih.

Oglejte si paviljon „I“ št. 428.

Pozor! ◀ Pozor!
Trgovci!

Na prodaj je pod jako ugodnimi pogoji dobro vpeljana trgovina v zelo prometnem kraju v Sloveniji. Se odda tudi brez blaga. Ponudbe na upravo lista pod „Veletrgovina“.

Tovarniško podjetje za izdelovanje in prodajo metel, sklopnih stolov in podnožnikov.

Na skladišču: Metle, držaji za metle, lesene podnožnice, obešalniki za obleko, sponke za perilo, sklopne stole, klopi, mize, kakor tudi kompletne garniture. Razne deske za rezanje mesa.

Sprejema vsa v to stroko spadajoča dela

MILAVC & DRUG

LJUBLJANA, Miklošičeva ulica 9.

Telefon št. 120. - Brzjojavni naslov: Milavc drng. - SHS ček. rač. 13.121.

Automobili, kolesa, motocikli, material, pneumatika

En gros

J. GOREC

En detail

LJUBLJANA, palača Ljubljanske kreditne banke.

O japonskih časopisih.

André Tudesq je pri B. Grassetu obelodanil »Sestero krasot pod drevesi« (Les six beautés sous les arbres), kjer mično in lično popisuje lepo Japonsko. Knjiga pa vsebuje tudi praktična, dokumentarna poglavja. Prelistajmo zajedno sledeči odstavek o japonskem časnikarstvu.

Med vsemi novostmi, ki jih je Carstvo Vzhajajočega Sonca uvedlo iz stare Evrope se je tisk najhitreje ukoreninil in razcvetel. Mlada sila, udomačena jedva pred pol stoletjem, tvori v fevdalnem ustroju narodnega življenja strahotno skupino, s katero morajo računati vse vlade, vsi sloji, vse stranke. Slednji dan raste vpliv in število: to je že četrti stan.

Njene osvojitve so usmerjene v dva pravca: kot industrijo, ki prodaja novice in trži z oglasi ter reklamami, je tako veličastno uspešna, da edino ona v gospodarskem vrvežu in velikanski vrevi širi svoj trg, si gradi razkošne stavbe, izpopolnjuje svoje ustrojstvo ter obenem služi svoje strani kar svoje dividende; kot odgojiteljica množic, ogledalo dogodkov in življenja, torišče idej in novih pokretov, pa se ne zadovoljuje s tem, da bi spremljala javno mnenje, temveč za ustvarja in prehajajoč od spekulativnega področja v politično delovanje, oblikuje ter čedalje bolj uravnava zavest nove Japonske.

V nobeni državi niso bila tla bolj ugodna za njen nastop: Japonec hlepi po naobrazbi, mudi se mu zamašiti s krepko kulturo vrzel v svojem nepoznanju človeštva, tam na koncu sveta hoče vse spoznati in se dokopati v sanje drugih narodov, ki žive in razmišljajo okrog njega, ter pronicati njih usodo. Dovolj te ponosne karantene, te osamotbe, tega prestanišča, ki je trajalo toliko vekov! S svojimi poročili, obvestili, kabli, dopisi, brzojavkami, kroniko lastne zemlje in vnaneja sveta mu bo dnevnik tako dušna paša. Tako zelo se je bo navadil, da mu ne bo več prebiti brez nje. Najprej moda, posneta po Zapadu, potlej navada, sedaj pa postaja časnik vsakdanja potreba.

Ako se ne oziramo na letake v početku zadnjega stoletja, tkzv. Jomiori (prodajalec šiva), ki so poročali o dvorskih dogodkih, požarih, ženitvah, ljubavnih pustolovščinah modnih damilev in so se prodajali po cestah za nekaj senov, lahko rečemo, da je prve japonske novine, Nišin-Singiši, ustanovil John Black, Anglež v Jokohami.

Javne oblasti so vse prej nego podpirale podjetje: po prvem uvodniku so urednika siloma odvabili iz tiskarne in pahnili v temnico. Časnik je bil ustavljen in obsojen na občno globo. Taka nagajanja pa so bila najboljša priporočila za list. Pet let pozneje vstane v istem prvobornem mestu tekmeč, Maini-si-Simbun (Vsakdanje jutranje novosti). Osaka, potem Tokio, nato Kobe, Nikko, Nara se kosajo; v 4 letih se rodi sto dnevnikov. L. 1877. se najbolj priljubljeno tiska na 2. straneh v 10.000 izvodih. Tačas šteje Japonska nad 3.000 publikacij; med njimi tisoč tednikov, dvotednikov, dnevnikov. Med temi poslednjimi jih kakih sto izhaja na 10-12. straneh v več ko 200.000 listih; osem do deset jih dosega milijon.

Osaka in Tokio sta največji časnikarski središči: tu za gospodarske ter obrtniške izveščaje, za trgovska in zadržniška glasila, tam za politiko, umetnost,

ljudstvo, eklektičen, prinaša povesti, vitke romane, fotografije kot Daily Mail ali Journal; Džidži (Čas), resen, dogmatičen, doktrinaren kakor Journ. des Débats; Kwappo, službene novine; Jomiori (Prodajnik berila), slovstven, posvetnjaški, govori o elegancih in dvoru liki Figaro in Gaultois; Kakumin (Narodnjak), nespoštljiv napram ustaljenim oblastem, vladinovec, kadar se mu za- hoče, nezadovoljnej in rogobornež nalik Matinu; Maini-si (Vsakdanjik), pravi pravcati starokopitež, ki brani red in rad, lačen spotik in soblazni po vzoru Action française.

V senci teh tankov se smučje in suče in skače begotna četa slikovitih glasnikov in obzorikov, n. pr. Jorozi-Coho (Deset tisoč novic iz prestolice), Niroku (26), natrpan z zabavljicami, vrvarjičih odmevov in namigavanj po zgledu francoskega Cri de Paris; pa bojna glasila kot Hoči (Prezovič), Kenseikajev organ, oporbena stranka, ali Čiro (Središče), Selikajeva tribuna, parlamentaren, vladen, umužen visokim bankam, prijazen vojski, uradništvu in svečeništvu. Slednjič omenimo radi popolnosti še dva dnevnika v angleščini: Japan Advertiser na 18 straneh in Japan Times na 16, ki sta frankofobna v službi Amerike, pred vojno pa Nemčije.

Vsi ti dnevniki izhajajo dvakrat na gosposko in družbeno življenje, zgolj reporterstvo. Tokrat se omejim na novinarstvo v Tokiju.

Dvanajst velikih dnevnikov listov med 120, ki se izdajajo tu, se puli za naklonjenost občinstva. Izmed najbolj čitanih, kojih naklada presega 500.000, navedemo: Asahi (Vzhajajoče Sonce), strokovnjak v vnanjih zadevah kot Times ali Temps; Niši-Niši (Vsakodnevne raznoterosti), za dan, jutraj in zvečer. Uvodnik se vselej bavi z notranjo politiko; včas mu sledi urednikov članek o vnanji politiki. Poročilo je na pretek: zločini s poizvedbami, dnevnice novice na široko razblinjene, uradne premešitve, poseti odličnih gostov s portreti in slikami, mestna kronika, intervjui, pravde, nezgode. Izvestila o zunanjem svetu pošilja Reuter, Associated Press in japonsko opravnišvo Kokusai. Veliki listi vzdržujejo vsak svojega lastnega dopisnika v Novem Yorku, Parizu, Londonu, Berlinu, Pekingu in Sangaju. Kadar kak svetovni dogodek, n. pr. vojna, revolucija, diplomatska konferenca, zanima usodo države, nastane pravi informacijski turnir, neusmiljena borba; pošiljajo se čete izveščiteljev in plohe kričavih brzojavk.

Tako je Asahi imel 8 poročevalcev na pariški konferenci in 6 na Washingtonskem koncilu. Med tem pa križarijo blodni reporterji po belem svetu ter obveščajo o delu in nedelu človeštva. Irsko in neizprosno četovanje Sinn-Feinovcev so več mesecev zasledovali kot doživljen podlistek, potem možitev prince Marije; kot najbolj pereča aktualnost velja danes Indija. Umetnosti, knjištvo, kino imajo po eno stran na dan; izza vojne dosežajo športi pol stran.

Najbolj uživajo čitatelji razpredel, katerega ne smejo pogrešati niti najresnejše novine, strah velikašem in slast nižjim slojem: to sta na častnem prostoru dva stolpiča govoric. Tu se zasmehuje vse. Čim bolj je zasoljena zgodba, tembolj ugaja; kolikor bolj so znani junaki, toliko večja naslada. Gorje mu, kdor zalaga to poglavje tajnih šeg in običajev!

Visok dvorjan si izprebere ljubovnico? Takoj se popiše na dolgo in široko, z vsemi pritlikinami kot starost in sorodstvo in dotlejšnje ljubavne zgodbe, nova ljubljanka, ki je seveda tudi fotografirana. Nekatere Prevzvišenosti se v štirih ali petih zberó na zasebni posvet v prikupni čajarni: časnikar si privoščijo radost, da podrobno popiše navzoče geje — gejeje so japonskim ministrom tajne vile Egerije, spremljevalke in skrivne svetovalke kakor francoskim eksclenc. glumačice iz Comédie Française — njih kroji, dovipe gostov, medsebojna darila, razpored plesov in po-jedin, točno število steklenic sakké (riževe paljenke), odmašenih ob urejanju težkih državnih vprašanj.

Nov bogatin, imenovan narikin (kralj iz šahovske igre), je pravkar na borzi zaslužil nekaj milijonov: takoj se podrobno čita o njegovih težkih časih, o hudi borbi, njegovem sorodstvu in svadbu ter o njegovih zvezah; in kot partovska strelica mu prileti popoln seznam zalih deklet brez pokrovitelja, ki bi hotele uvesti njega in njegovo zakon-sko polovico v tajno lepega vedenja kakor v umetnost ugajanja ter spraviti njegovo tako slabo pridobljeni denar zopet v obtoč.

Ni ga osleparjenega soproga, niti od-slovljenega ljubimca, ki bi bil kolikolič ugleden, pa da ne bi takoj mogel čitati v listih o vzrokih svoje smole, izvedeti kraj, čas in podobo svojega tekmovalca. Kaka slast, ako so se taki škandalčki dogodili v najvišjem plemstvu ali v diplomatskem zboru! Hlapec dobi obiske novinarjev, lovec mora povedati svojo besedo: in prizadete častite dame lahko ponavljajo svoj življenjski plov v rubrikah novin. Isto se dogaja, če oboli član gosposke zbornice, bankir, velik meščan: dnevniki naštevajo njegove lečnike, njegova zdravila, njegovo bolezen s tako strokovnimi izrazi, da bi pri nas spadali kvečjemu v medicinsko smotro. Prire- jajo se satirično-smešne poizvedbe: ob- korej n. pr. prihajajo jutraj ravnatelji, načelniki in podnačelniki justičnega mi- nistrstva v pisarne in kateri med njimi zaslužijo po svoji vdanosti in vnemi na- predovanje?

Menite, da jih ti sramopisci, ti puščičari, ti zabavljaci dobé kedaj s palico po podplatih, kakor je bil to običaj na zapadu v 18. stoletju? Nikdar. Vsaka žrtev mirno trpi, da se ne bi še hujša, istosredna ploha usula nanjo. Zato ni nobene tožbe radi častikraje, oziroma opravljanja. Danes se smejejo meni, jutri se bomo pa tebi. Ta vrsta novinarstva, presajena naravnost iz Amerike, se sicer imenitno strinja z nagajivostjo, s potrebo po brezobzirni odkritosti, lastno jamatoskemu človeku. Sleherni dnevnik ima svoj kotiček za navrstvo poleg stolca za glumo in šalo.

Spričo tolikšne svobodošne ni ne- umestno poudariti, s kako enodušno vnemo govoré vsi ti listi brez izjeme o cesarju, prestolonasledniku, carski obitelji. Kronisti uporabljajo tedaj zgolj starinske rečenice, ceremoniozne obrate ter opise, obredne metafoze, vzete iz sloga legend ali dvorskega protokola in templjev, namakajoč svoje pero v najbolj simpatično črnilo.

Mikado ali cesarjevič se nikdar ne imenujeta; če pa je kateri dovolil komu zasluhi, se piše: »Baron Kato, načelnik japonske delegacije v Washingtonu, se je predstavil včeraj v Dvorcu, da bi se spoštljivo poučil o Nebeški Državi in kleče poročal podrobnosti s svojega po- tovanja«. Podpis kakega odloka se ob- narodi takole: »Plemenita vnema Pre-

svetega se je blagovolila pokazati davi s tem, da je pristavila svoj sveti podpis na listino, katere Mu je predložil vikont Takahaši, prvi minister«. Vsako poročilo, ki prihaja iz Dvorca, se predstavi takole: »S spoštljivim strahom nam je udaril na ušesa odmev nekega dogodka... Ponižno predajemo to novost čitateljem...« Je li treba slednjič opisati kraljev izprehod, tedaj izbrani, zanesljivi reporter, ki mu je poverjena ta naloga, vsakdar zaključijo svojo pripoved s tem pripevom kot iz litanij: »In zlahtno ob- ličje se je Zmaju svetilo in nebeški po- gled se mu je žarel od brezprimerne svežine«.

Dnevnik, ki bi se hotel otresti teh naličkanih in natičkanih ali nerodnih ploskanih (dosihdob se kaj takega še ni primerilo), bi bil takoj zasežen, obdolžen žalitve njegovega veličanstva ter morda na vse večne čase ustavljen.

Kajti na Japonskem stanovitno po- sluje cenzura. Tvorci oddelke notranjega ministrstva, kjer policija prosto vlada. Zakon ugotavlja šestero vrst snovi, ki se ne sme objavljati. Šesta obsega vse, kar »utegne škoditi miru in dobremu družabnemu redu«: to je posnetek vseh prepovedi ter more vse opravičiti. Za- branjene so zlasti misli, ki se na Japon- skem nazivajo »nevarne ideje«, t. j. vse drznosti političnega duha, zabarvane z boljševištvom ali z revolucionarskimi težnjami.

Nekatere dogodki kot n. pr. dvorske spletke, ki so se pojavile ob poroki prin- ca dediča, razglas Sovjetov ali kak po- litičen zločin, kakor na priliko nedavni umor znanega japonskega Korej- čana, se iz državnih ozirov neusmiljeno črtajo. Vendar nikar ne mislite, da jav- nost ničesar ne ve o tem; časopisi se ognejo težkoč s prebrisanimi opešica- mi, v katerih se Azijec odlikuje, z dvo- umnimi besedami, ki jih v tajnem smislu vsakdo dobro razume; ubojstvo postane tedaj »nagla smrt«, upor se predstavi s »celokupnim zborom« in po kitajski šegi imenujejo »dopuste«, kar ni nič drugega ko prisilna ostavka ministra, oziroma odpust visokega uradnika.

— Business is business. Angleški li- sti, prijatelji ukanljivega Galca Lloydja Georgea, kot »Daily Express«, dolže francoske tvorničarje, da izpodirajo britanske tkanine po vseh svetovnih tržiščih. Bradford in ostala pomembna obrtna središča postajajo albionsko »opustošeno ozemlje«; krivce pa so te- mu francoske tkalnice v Roubaixu! Še nikdar kaj takega: avstralski kupci po- vprašujejo po roubaixkem suknu. De- lavci v Roubaixu odjedajo bradfordskim kruh »tako gotovo, kakor da bi pokon- čevali pokrajino s težkimi topovi«. In s pikrim podmeškom ugotavlja omeje- ni dnevnik: ako so mnoga britanska mesta »adaptirala« francoska sela in mesta v tiski, so pa francoska mesta vrnila nemilo za drago s tem, da so »adaptirala trgovino« angleških sre- dišč. V zadnjem letu so tri francoske tovarne sprejele milijon in četrt liber šterlingov, ki bi jih bili sicer Not- tinghamci vlaknili v žep! Najprej na- stane vprašanje, če so te trditve res- nične. Drugi pa: če Roubaix »rubi in ruži« Nottingham, se pač ta skubitev vrši po konkurenčnem načelu, ki so ga iznašli onkraj Rokavskega prečiva: kupčija je kupčija.

Rešimo sokolski Tabor!

nih strankah, česar se v ostalem Sonja slučajno ni prav nič strašila...

V moji spalnici slučajno električna žarnica ni hotela in ni hotela delovati. Sploh se je pojavil izvanredni slučaj, da sem bil v lastnem stanovanju nekam dizorijentiran ter električnega zatikala ni bilo najti nikjer... Toda slučaj je So- nji prav dobrodošel, ker vztrajala je trdovratno pri izjavi, da v slučaju naj- manjše svetlobe takoj zapusti moje go- stoljubno zavetišče...

Služajno pa Sonja ni imela mačjih oči in tema jo je zelo ovirala pri raz- pravljanju... Zveplenk pa slučajno tudi ni bilo na razpolago. Kaj mi je torej preostajalo drugega nego vdati se v usodo kočljivega slučaja in nuditi Sonji pri razpravljanju od slučaja do slučaja svojo dobrohotno pomoč? Slučajno mi je pa šlo to opravilo kljub moji običajni nerodnosti prav urno od rok... Tri- do štirikrat je bil potreben slučaj mojega posredovanja toda — groznica me še danes obide, kadar se spomnim na ta nepreklicni kritični slučaj! Ko sem slu- čajno najmilejše poprosil — saj me raz- umete, gospoda, da en sam — milosten slučaj, se je izkazalo, da ima milostljiva gospa Sonja tudi — svoj slučaj, ki iz- ključuje po njenih principih brez vsake- ga pardona vsak drugi slučaj...

Ker pa se z gospo Sonjo nisva spo- razumela glede najljubših slučajev, je na- stopil med nama — kočljiv slučaj — prerakanja in očitanja, ki je jenjal z vi- harnim slučajem — neprijateljskega slo- vesa...

O ameriških predsednikih.

»Cri de Paris« je nedavno pisal, da je pri odhodu predsednika Wilsona iz Versailles neki ameriški senator dejal odličnemu francoskemu državniku: »Nikoli več ga ne boste videli. Ta je obsojen.« — »Obsojen!« je vzklíknil pariški diplomat, »zakaj pa?« — »Ker je dandanes vsak predsednik ali kan- didat za predsedstvo v Uniji hkrati kandidat nagle smrti... Prej ali slej ga pobere bolezen imenovana platfor- mitis ali govorna bolezen.«

Prezident ali tudi kandidat za to častno mesto mora v Združenih drža- vah vsak čas tuliti govore množicam. Stojče na ploščadi zadnjega vagona, kjer se vozi, spusti na slednji postaji kako govoranco, do 20 krat na dan. Pri tem pa mora pogosto kar iz ro- kava stresati, ker niso v slehernem tr- gu iste razmere. Mahoma ga namreč kje obveste, da je ljudstvo zbrano in jasno ter glasno zahteva, naj nastopi. Hitro se je treba poučiti o krajevnih posebnostih za tukajšnji maldspeech in stopiti na pločnik svojega voza. To pa niso mačje solze; bodisi govorčin še tako več in vaje, vendar se mu vsa- kokrat nekoliko hlačice tresejo. Taki nastopi pomenijo pri šestdesetletniku znaten napor za srce in živce. Platfor- mitis ali ploščinska bolezen je napadla Wilsona, ki še ni okrevaj, njegovega naslednika Hardinga je pa že spravila v prerani grob.

»Annales politiques et littéraires« so te dni poročali Henriku Fordu, ve- likem izdelovalcu avtomobilov, ki se poteguje za predsedniško čast v Uniji. Prebrisani tvorničar si misli olajšati volilno borbo in sicer z brezžičnim br- zojavom. Napravil si bo velikansko po- stajo brezžičnega telegrafa (the great- test in the world), da bo mogel pred mikrofonom govoriti ter spuščati v svet svojo verzolpoved, ki jo bodo str- mečim ljudskim shodom obnavljale govorilne na številnih javnih sprejema- liščih.

Tvrška Ford ima tovarno s 60 raz- ličnimi delavnicami, ki proizvajajo vsa- ko svojo sestavino avtomobilne obrti. V prvi postavitvi na ogrode 4 kolesa brez pnevmatike. V drugi se vtakne dva osi vsaki dvojni koles itd... V 52. ateljeru se vozi pobarva; v 53. ga posuše; v 54. ga prevlečejo s poko- stom ali firnežem; v 55. se povlak osu- ši; v naslednji kolarnici nadenejo sve- tilnika; v nadaljnjem oddelku ju pri- žgo; nato spravijo voz v tek; potem izvezajo poskusni prevrat. Ako je po- skusna katastrofa dokazala, da je vo- zilo dovolj čvrsto, ga v 60. predelu vpi- šejo v imenik in spuste avtomobil v obtoč. Rojstvo »samodrača« ni trajalo niti eno uro kakor pri fabriki, kjer vtaknejo pri enem koncu kosmatega osla vanjo, na drugem pa pride gladka klobasa na plan. Fordova firma pošilja takisto po 6000 avtov med svet.

In da se ne bi prevečjati tovarničar učil pri lastnem podjetju? Henry Ford bo na enak način pripravil govore za svoj volitveni boj, torej se bolj pre- meteno, nego je stari Dumas pisal svo- je zanimive zgodovinske romane. Omi- sli si celo vrsto tajnikov.

Prvi bo našel vodilno misel za na- stop.

Drugi bo razvijal dano idejo. Tretji bo iztuhlat formule. Četrti bo oblikoval stavke. Peti bo dodal ukrasne pridevke. Šesti pisar bo združil vse to v za- okroženo celoto.

Sedmi bo moral pogoditi ugovore. Osmi jih bo zavračal.

Fordu ne bo treba drugega kakor obnaroditi svoj odgovor na vse štiri strani Zedinjenih držav!

— Ameriška zastava. Onkraj slane luže se ne šalijo z obsegom narodnega prapora. Newyorška občina je določila, da mora ob slednji priliki, zlasti na shod- ih in skupščinah zastava »stars and stripes« (zvezdice in proge) meriti nič manj ko 1 m 20 na dolžino ter 90 cm na širino. In ker sta pri nekem preda- vanju razobesila premajhno ameriško bandero, je sodišče v New Yorku ob- sodilo dva yankeeska govornika na ob- čutno globo.

— Kralj izumitelj. Dr. Cabanès daje (Annales) zanimive podrobnosti iz za- sebnega življenja Ludovika XIII., ki se je odlikoval v vsakovrstnih obrtih. Bil je zaporedoma livar, zidar, mizar, sto- lar, mehanik, orožar, kuhar, strugar, steklar, ognjar, tiskar. Monarh je bil prav iznajdljiv in nikoli v zadregi. Ljudska modrost pravi »sila kola lomle, naravoslovka veda pa bolj učeno: »funkcija ustvari organ«. Ta krilatca se je izkazala tudi pri kralju vseznalcu, ki je bil radi boleznih dolgo priklenjen na posteljo. Da bi laže opravljal pri- rodne potrebe, pa ne vselej vstajal z ležišča, je napravil znane nočne posode z vratom, ki jih Francozi nazivajo »b- ziers«.

Slučaj.

Slučajno sem se izprehajal nedeljsko popoldne po romantični Večni poti, kjer se je ravno takrat slučajno izprehajala gospodična Sonja, ki jo do tedaj slučaj- no nisem poznal...

Slučajno sva se spogledala — in ko sva se oddaljila par korakov drug od drugega, sva se slučajno v istem hipu — ozrla... Slučaj je tudi hotel, da sva se kakor domenjena istočasno — po- membno nasmehnili...

Prav v istem hipu je zdrnila Sonja slučajno iz roke drobna knjižica ter se pokolotala po plasti debelega pocestne- ga prahu in slučaj me je milostno ob- daril, da sem bil urnejši od nje ter ji skočno pobral in osnažil zaprašeno knji- go... Slučajno se je razvnel nato med nama nepriljen pogovor o vsemogo- čih slučajih in s prešerno radostjo sva drug na drugem opazila, da je najino srečanje vrlo zanimiv, nenavaden in obilo obetajoč slučaj...

Slučajno sem iz ust dražestne in temperamentne Sonje izvedel, da je to prvi njen slučaj slučajnega znanstva, da ni tudi še nikdar slučajno ljubila in kar je glavno — da je njen gospod soprog slučajno za par dni odšel po opravkih... Čemu bi prikriklval svoje iskreno zado- voljstvo predvsem glede poslednjega slučaja, ki se mu je v gled najinemu slu- čajnemu znanstvu pridružil še izvan- redni slučaj, da je tudi moja boljša polo- vica pred dnevi odpotovala v zdrav- stvenem slučaju v daljnje letovišče?!

Ali nisem bil takorekoč slučajno — prost? In če je slučaj hotel, da sva se s Sonjo pod Rožnikom nekoliko zakasnila in da je Sonja šele o mraku slučajno s strahom opazila, da nima slučajno ve- žnega ključa — kdo bi zameril izvanred- nemu slučaju moje gostoljubnosti, s ka- tero sem ponudil v kritičnem slučaju slučajno zakasneli dami za vsak slučaj udobni divanček v svoji spalnici, ki je bil slučajno na razpolago? Sonja se mojemu predlogu proti pričakovanju slučajno ni niti najmanjše protivila. Izra- zila je sicer strah, da bi lahko za slučaj slučajnega povabila izvedel slučajno njen gospod soprog, ki brezobzirno so- vraži romantične slučaje, vendar pa se ji je najin slučaj ravno vsled svoje slu- čajnosti zdel sam na sebi toliko zani- miv, da je izključil vse druge eventual- ne slučaje — pomislekov in predsod- kov... Slučaja je bilo treba, da sem za- znal, da ljubi ženska v danem slučaju slučaj bolj nego vse slučajne posledice...

Slučajno pa ta večer gospica Sonja — oziroma kakor je slučaj pokazal — gospa Sonja — še ni bila povečerjala in ker sva slučajno ravno med našim po- govorom o raznovrstnih slučajnostih prišetala mimo idilične, samotne re- stavracije, sem jo uslužno opozoril na eventuelni slučaj potrebe po okrepčilu.

Dasi je Sonja slučajno pozabila do- ma svojo denarnico, je radevolje izra-abila ponudni ji ugodni slučaj ter z me- noi prestopila slučajno povsem prazni restavracijski vrt in ker slučajno tudi

sam nisem bil pri najslabšem teku, sva si privoščila v prav obilni meri slučajno prav tečno pripravljeneja zakuska, ki sva ga od slučaja do slučaja prav vesti- no zalivala s krasno kapljico na najino in najinega slučajnega poznanstva zdravje...

Po njenem zatrdilu in na mojo bese- do je bila za naju oba pogostitev v re- stavraciji — izvanreden in redek slu- čaj in se s Sonjo slučajno tudi v tem strinjava, da vinsko kapljico le — slu- čajno pokusiva...

Slučajno pa se je glasil račun izvan- redno visoko, da bi skoro bil nastopil neprijeten slučaj — moje denarne za- drege. Pa ker smo bili slučajno šele pe- tega dne v mesecu, je koledar izključil skrajno kočljivi slučaj...

Ker se je slučajno že precej potem- nilo in je slučajno pričelo po malem ro- siti, a dežnika s Sonjo slučajno nisva imela, sva se požurila po enkrat slučaj- no kavalirsko odšteti napitnin in proti mojemu stanovanju...

V restavraciji sva se bila z Sonjo tako le mimogrede in slučajno — prav iskreno pobratila in kadarkoli je nane- sel ugodni slučaj — sva se z Sonjo spo- toma domov prav goreče — poljubč- knila. Ako bi naju bil takrat srečal na potu slučajno kak zakasneli fillster, go- tovo bi se začudil za nama: »Pa vendar le eksistira še slučaj — Iskrene zakon- ske ljubezni!«...

Stopnišče K mojemu stanovanju je tako temno, da je bil izključen vsak slu- čaj neprijetnega iznenačenja na poset-

III. Ljubljanski veleesejem 1923

od 1. — 10. septembra

Nekaj razstavljalcev.

MILO »ZLATOROG«.

Eden izmed najlepših razstavljalnih prostorov na Ljubljanskem veleesejmu je onih tovarne mila »Zlatorog«, Maribor, Paviljon E prostor 16.

Po ulicah Ljubljane vozi sedaj ob času veleesejma reklamni voz gorenje tovarne, ki vzbuja občo pozornost.

Med najstarejša mariborska industrijska podjetja spada gotovo tovarna mila, ki obstoja že nad 35 let. Po preobratu nacionalizirana, je bilo podjetje znatno razširjeno in povečano, ter spreminjeno v javno trgovsko družbo.

Tovarna izdeluje pralno milo, znane »Zlatorog« in kristalno sodo. Nje vodilno načelo je — kakovost in samo tej se ima »Zlatorog« milo zahvaliti, da je danes najbolj priljubljen domači izdelek. O velikosti podjetja, ki je urejeno z najmodernejšimi stroji na električni pogon, priča najbolj produktivna zmoglost. Podjetje izdelava mesečno 30 vagonov mila, to je 1 vagon dnevno. Naprava kotlov sama vsebuje 45 kvadratnih metrov kurilne plošče in daje 75 P. S.

Surovine, razen delne množine loja, dobavlja podjetje iz inozemstva. Razna za produkcijo mila potrebna olja in masla, ki jih dobiva iz Indije, Afrike, Anglije, Španije, Grčije, Amerike in Avstralije.

Specijaliteta je vsem gospodinjam dobro znano »Zlatorog« milo, ki že samo na sebi jamči za prvovrstno kakovost blaga. Poleg tega izdeluje za južne kraje, zlasti Macedonijo, posebno vrsto mila iz oljnih olja, zelene barve, ker se posebno mohamedanci branijo rmenega mila, o katerem sumijo, da vsebuje svinjsko mast, ki jim jo njihova vera prepoveduje.

Velikanske množine vode, ki so potrebne pri izdelovanju mila, dobavlja podjetje iz lastnega studenca, globokega 21 metrov, ki daje v minuti 3.500 l vode.

S svojimi izdelki zalaga podjetje le tuzemstvo, ker je vsak izvoz vspricho previsoke carine na milu nemogoč.

Pripomnimo še, da je to največje podjetje te stroke v naši državi in ima svoja skladišča v Celju, Ljubljani, Zagrebu, Osijeku, Novem Sadu, Sarajevu, Sibeniku in Splitu. Tekom letošnje jeseni zgradi tovarna nov oddelek za produkcijo glicerina, ki bo prvo podjetje te vrste v naši državi.

»SANA«, TOVARNA ČOKOLADE, MARIBOR.

Tovarna »Sana« v Hočah pri Mariboru, je mlado narodno podjetje, ki je onemogočilo tujo konkurenco, zlasti italijansko, v naši državi. Čokolada Sana je prvovrsten izdelek, ki se more glede bonitete meriti z vsakim, tudi najfinjšim izdelkom starih inozemskih tovarn. Posebno pažnjo polaga ta tovarna na snažnost pri izdelovanju čokolade. Izdelovanje se vrši po lastnih prvovrstnih receptih pod vodstvom strokovnjaka, ki si je pridobil dolgoletno prvovrstno prakso v Švici. Čokolada Sana se izdeluje s pomočjo najmodernejših strojev. Poskusite in videli boste, da ne boste nikdar več kupovali dražjih in slabših inozemskih izdelkov. Posebno hvalevredno je prizadevanje podjetnikov, da s to tovarno onemogočijo inozem. konkurenco, ki povzroča, da gre mnogo našega denarja iz države, kar v veliki meri slabi našo valuto.

HUGO BULLY, BEOGRAD.

Beogradska firma Hugo Bully je izločila čevlje, ki so prvovrstne kakovosti. Firma do sedaj pri nas še ni bila poznana, uverjeni pa smo, da jo bo letošnji veleesejem uvedel tudi pri nas, zlasti še zato, ker je izdelek solidno blago velike konkurenčne sposobnosti.

KOVINA, MARIBOR.

Med kovinsko industrijo je razstavila na Ljubljanskem veleesejmu tudi prva jugoslovanska metalurški industrija in tovarna kablov v Mariboru, »Kovina«. Izdeluje vse vrste metalurških proizvodov, ima livarno za baker in med. Tretji oddelek je tovarna kablov.

URSUS MLIN

Je posebna znamka raznih vrst zdelanih dišav, kakor popra, klinčkov, cimeta, pimenta, paprike itd. Roba, ki jo dobavlja podjetje »Ursus«, je garantirano čista ter prekaša glede svoje kakovosti vsak drug sličen izdelek. Gospodinja, ki bo uporabljala izdelke Ursus, ne bo prišla nikdar glede čistosti dišav v neprimliko, ker so izdelki »Ursus mlin« izbrani in presejani ter izločajo vsake druge primesi.

SRBSKA TVORNICA PREPROG, LAZAR DUNDJERSKI, D. D.

Važnost ljubljanskega veleesejma prodira v vedno večji meri v vse sloje našega prebivalstva. Krog razstavljalcev, kakor tudi odjemalcev se trajno veča. Posebno razveseljuje je, da se tako živo zanimajo za naš veleesejem in za naše gospodarske razmere tudi industriji iz Srbije, kar bo pripomoglo na čim tesnejšem zblizanju. Pristni srbski izdelek so preproge Srbske tvornice preprog v Velikem Bečkereku, ki jo zastopa v Sloveniji firma A. Dular v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Izdelek te tovarne je prekrasen ter mu je tudi glede njegove cene in solidnosti težko najti primere.

ZDRUŽENE PAPIRNICNE VEČJE, GORIČANE IN MEDVODE D. D. V LJUBLJANI.

To pristno domače podjetje je razstavilo vzorce lastnih izdelkov v ličnem in zelo okusnem paviljonu, vrednem trvdke, ki prednjači v naši jugoslovanski papirni industriji. Izločenih je nad 4000 vrst vzorcev raznovrstnih papirjev lastnega izdelka in imamo zastopane od najnavadnejšega ovojnega papirja do finih risalnih papirjev, od priprostega konceptnega papirja do luksuznega, transparentnega, pisemskega papirja in papirjev z vodotiskom, namenjenih za eksport v Indijo, vse najrazličnejše vrste, ki jih je v stanu izdelati papirna industrija. Ogleda vredni so papirni zviti od ogromne rotacijske role za tiskarne do malega telegrafskega zvika. Podjetje združuje papirne tvornice v Vevčah, Janeziji in Goričanih, nadalje tvornice za lesovino v Vevčah, Goričanih in Medvodah in tvornico celuloze v Goričanih. Združene papirnice razpolagajo na svojih obratih, katerim pripada tudi dvoje popolnoma moderno urejenih hidroelektričnih central na Fužinah s 3800 HP vodne sile in 1650 HP parne sile, ki z lahkoto omogočajo proizvodnjo mesečno 1 milijon kg raznovrstnih papirjev, torej množine, ki je tako velika, da bi se z dvomesečno produkcijo Združenih papirnic moglo položiti okoli cele zemlje 1 m širok papirni pas. Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander si je z velikim zanimanjem ogledal razstavo, si dal predstaviti navzoče družbine funkcionarje in je po izvršenem ogledu družbinemu generalnemu tajniku g. dr. Cirilu Pavlinu blagovoli čestitati k uspešnemu razvoju tega domačega podjetja.

»PRUNUS«.

tovarna za konzerviranje sadja in zelenjave v Novem Sadu. Tovarna izdeluje vse vrste kompota, marmelade, sadnih konzerv in paradižnihi konzerv. Slednji se izdelujejo po najboljših italijanskih receptih, ki so v tej stroki priznani najbolj. Nadalje konzervira kisle kumarice, papriko, pfeferone, ribano zelje itd. Podjetje je prvovrstno v svoji stroki in dobiva dnevno številna priznanja.

INDUSTRIJA ZAVES.

V paviljonu H je izločila v koji 354 svoj proizvod firma »Domača industrija zavesa, a. d. Beograd-Dusanovace. Ta oddelek paviljona H vzbujal pri posetnikih velikansko pozornost, čemur pa se ni čuditi, kajti izdelek je res nekaj nad vse krasnega in je vrh vsega še tako okusno razpredeljen, da se mora razveseliti krasnega pogleda tudi najbolj razvaleno oko. Podjetje izdeluje vse vrste zaves in posteljninih pogrinjal iz batista, tila in etamina. Izdelek je nekaj krasnega in tako glede cene, kakor tudi glede kakovosti zmožen kljubovanja vsakršni konkurenci. Kdor ima fin okus, bo gotovo občudoval.

TITAN-KOVINSKI IZDELKI.

Titan, tovarna železne, ključavničarske in kovinske robe v Kamniku obstoja že 25 let in je bilo leta 1919 nacionalizirano ter pozneje preorganizirano. Pogon daje tovarni vodna sila reke Bistrice 600 konjskih sil; zaposlenih je okrog 500 delavcev in nameščenec. Je to eno najstarejših podjetij, ki izdeluje ključavnice v velikem obsegu, okove za stavbarstvo, okove po načrtu in vzorcu itd., pločevinaste peči in štedilnike, dimnike, pocinkano posodo, kovni liv itd. Produkcija te tovarne je zelo velika, prvič radi tega, ker je moderno urejena, drugič pa zato, ker so njeni izdelki eni izmed najbolj solidnejših te stroke in uživajo velik sloves ne samo v vseh krajih naše kraljevine, temveč tudi v Italiji in Romuniji. Tovarna ima svojo glavno pisarno in razprodajališče v Zagrebu, zastopstvo pa tudi v Beogradu.

TOMAN, REICH, MARIBOR.

Tvrda izdeluje posebnosti, gladila vseh vrst na papirju in platnu v vseh velikostih za trgovino in industrijo. Omeniti je posebno gladila za obdelovanje železa in drugih kovin ter lesa, nadalje potrebščine za tovarne čevlje, šmirgel-plošče in brušenje žag itd. Na ljubljanskem veleesejmu je firma razstavila v paviljonu H 335, izdelek je prvovrsten.

Poleg tega zastopa firma Toman & Reich dr. Oetkerjev pečilni prašek in vaniljin sladkor, katerega dobavlja v poljubnih množinah.

AMERICAN IMPORT CO. MARIBOR.

Posebnost te firme je avtomobil »Chiribiri«, najnovejši sistem v zelo moderni izpeljavi in solidni opreml. Nadalje zastopa podjetje pomnoževalne stroje, pisalne stroje, vse pisalne potrebščine, »Debege«-stroje. Njena izložba na ljubljanskem veleesejmu vzbujala radi svoje raznolikosti nemalo pozornost. Material je prvovrsten, o čemur priča dosedanj renome firme.

MILAN STOJANOVIĆ, SKLADIŠČE KOVČEVOV IN TORBIC.

Zelo solidna in znana beogradska firma, ki si je pridobila s svojim finim ročnim delom že velik ugled. Firma je že precej stara, obstoja od leta 1885. Njen izborni izdelek jo je polagoma dvignil v industrijskem svetu na visoko stopnjo. Izdeluje kovčke, potne torbe, damске taške, listnice, denarnice, torbe za akte ter sploh usnjeno galanterijo v prvovrstni izvedbi. Uverjeni smo, da bo ljubljanski veleesejem pripomogel te solidni in v Srbiji zelo poznani firmi mnogo odjemalcev in stalne zveze tudi v Sloveniji.

VAGA, D. D. ZA IZDELOVANJE TEHTNIC IN UTEŽI.

To zagrebško podjetje se bavi specialno z izdelovanjem tehtnic vseh mogočih vrst. Izdelovanje vodijo štirje specialni monterji za mostne in avtomatične tehtnice. Izdelek je vsestranski in brezkonkurenčen in na Hrvatskem zelo poznan, deloma tudi že v Sloveniji. Ljubljanski veleesejem bo firmo gotovo uvedel tudi v Slovenijo. Srbiji in v inozemstvu, ker je njen izdelek prvovrsten in more prenesti vsako konkurenco. Svoj izdelek je ta firma izločila na ljubljanskem veleesejmu v paviljonu G št. 214.

STROJI PODJETJA PEČLIN.

Med drugimi podjetji, ki ali proizvajajo ali zastopajo razne stroje, moramo omeniti tudi jugoslovansko importno in eksportno podjetje inž. Rudolf Pečlin v Mariboru. Na ljubljanskem veleesejmu je razstavilo to podjetje v paviljonu I št. 427 b. Dobavlja vsakovrstne stroje za vsako industrijo, poljedelske stroje in orodje, lokomobile, motorje, stiskalnice, obenem veletrgovina z železino. Podjetje vodi strokovno naobražen inženjer, kar jamči za prvovrsten material in izdelek.

TRIBUNA, TOVARNA DVOKOLES IN OTROŠKIH VOZIČKOV.

Paviljon F 191. Tribuna, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4, ima razstavljene svoje krasne izdelke. V kratki dobi se je podjetje lepo razvilo, tako, da lahko konkurira z inozemskimi cenami, kakor tudi z najsolidnejšim blagom. Izdelki prekašajo inozemske proizvode, posebne pozornosti so vredni novi modeli otroških vozičkov. Slavno občinstvo se posebno vlnudno vabi na obisk. V paviljonu je razstavljenih več komadov najmodernejših otroških vozičkov, igračnih vozičkov, stolčkov za otroke, vozičkov na štirih kolesih za prevažanje blaga, najmodernejša dvokolesa in najnovejši motorčki, ki se lahko na vsako kolo montirajo, kakor tudi že kompletni, šivalni stroji in razni deli za stroje in dvokolesa ter pneumatika različne kvalitete. V kratki dobi je trvdka postala znana in si je pridobila zaupanje po celi naši državi in razpečava svoje izdelke na vse strani. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najnatančnejšo izdelavo. Ima poseben oddelek za emaljiranje z ognjem, brusilnice, pobakrenje, ponikljanje in mizarški oddelek. V obratu so zaposlene prvovrstne delavne moči. Sprejme se v popolno popravilo: Dvokolesa, otroške vozičke, šivalne stroje, kakor tudi vse v mehanično stroko spadajoče stroje. Podjetje ima v zalogi vsakovrstne strojne dele. Geslo podjetja je: solidna postrežba, nizka cena, dobro garantirano domače blago. Ceniki na razpolago. To nas osamosvoja na našem narodno-gospodarskem polju.

»MANA«, TOVARNA KANDITOV LJUBLJANA.

Ta tovarna uživa poseben ugled pri sladkosnedežih in sladkosnedežkah. Izdeluje vse mogoče vrste sladkorja, bonbonov in sličnih sladkosti. Izdelek se odlikuje po svoji kvaliteti, kakor tudi po svoji konkurenčni ceni. Poleg izdelovanja bonbonov se peča tovarna tudi z mlenjem dišav in soli.

»DRAVA«, LESNA INDUSTRIJSKA DELNIŠKA DRUŽBA.

Veliko pozornost vzbujata tudi koja »Drave« v paviljonu E. Razstavila je krasno navadno in upognjeno pohištvo, odlikujejo se zlasti njeni upognjeni stoli. Posebnost so pa hladilne naprave, ki jih izdeluje »Drava« po lastnih patentih ter so edini izdelek te vrste v naši državi. Poleg tega je izločila tudi modern stroj za sladoled. — Podjetje je iz Maribora in je že zelo staro. Pod sedanjim imenom datira iz l. 1920. Ima svoje lastne žage v Melju, Freisteinu in Zbelovem. V Melju je tovarna ledenic in hladilnih naprav. Poleg tega ima podjetje oddelek za jermenice, zaboje in stavbno mizarstvo. Tovarna za upognjeno pohištvo, ki izdeluje krasne vzorce, je v Zbelovem pri Poljčanah. Centrala je v Mariboru. Poleg tega so znani izdelki te tovarne razni fotelji in pa obešalniki.

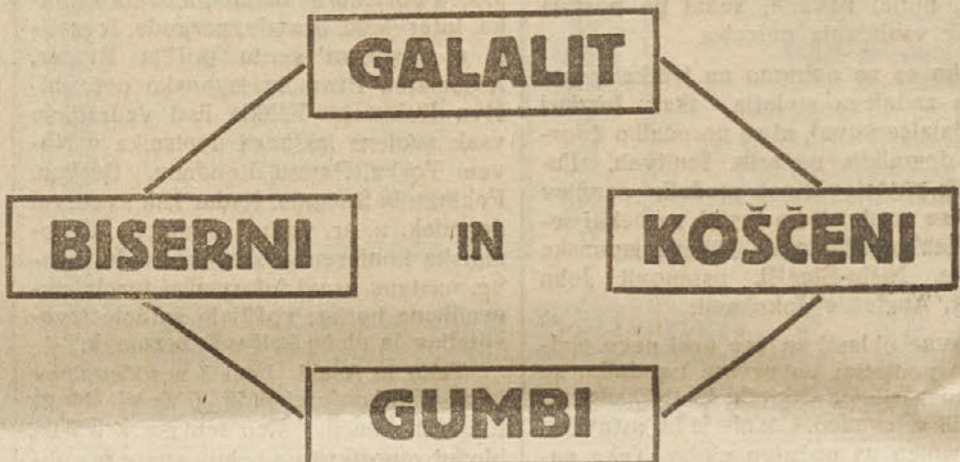
KROPARSKI ŽEBLJI IN ŽELEZNI IZDELKI.

Žebjarstvo je v Kropi silno stara in znana obrt. Že davno so se pečali naši Kropari s kovanjem žebeljev, ki so radi svoje prvovrstnosti in trpežnosti sloveli daleč preko mej bivše Avstrije. Kakor mnogo drugih domačih industrij, ki so pred nekaj desetletji razširjene pri nas, je polagoma tovarniški obrat izpodrinil tudi žebjarstvo kot rokodelsko obrt. Kropa pa je ostala še nadalje središče žebjarstva v naši državi. Tamkajšnji obrtniki so se namreč združili v zadrugo in si zgradili tovarno za izdelovanje žebeljev. Lastniki so obenem po večini tudi delavci v tovarni, kar vpliva v veliki meri na to, da je izdelek najboljše kakovosti, kar ga je sploh dobiti v tej industriji, najsi bo v naši državi ali pa v inozemstvu.

Podjetje izdeluje vse vrste kovanih žebeljev od najmanjših za čevlje pa do največjih za železniške tračnice, za zgradbe itd., vijake, spojke, verige itd. Sloves teh železnih izdelkov se je razširil v veliki meri tudi že po najjužnejših krajih naše države. Zadruga pošilja v zadnjem času zlasti v Bosno, južno Srbijo in Črno goro svoje izdelke, ki radi svoje preciznosti in trpežnosti, pa tudi lične izdelave izpodrivajo vsake drugo konkurenco.

„GUMBARN“ - Slovenska Bistrica

Odlikovana z zlato kolajno.

Telefon br. 5. — Brzjavlj: Gumbarna Slovenska Bistrica.

Paviljon „K“, štev. 521.

Senzacija in najnovejši izum je

TOPLODAR

brez peči, ki ogreva prostor brez kuriva.

Uspeh velikanski! — Nabavna cena malenkostna!

R. Nipič in drug

Izdelovalnica galanterijskih predmetov in aparatov iz kovin

Maribor, Slovenska ulica štev. 20.

150% prihranka premoga in drv

Teodor Korn, Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. — Proračuni brezplačno in poštne prosto. — Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža kakor kante za fižež, olje, bencin, doze za barve, kandite in konzerve.

Ne samo vsak planinec, vsak dijak itd., marveč tudi vsak trgovec in obrtnik, vsak učitelj, duhovnik, vsak poslovni človek in zlasti vsak obiskovalec veleesejma ter sploh vsakdo mora poznati in imeti

Badjurov „VODIČ PO SLOVENIJI“.

O vsakem kraju najdes v „Vodiču“ vse, kar hočeš izvedeti o njem. Podatki, slike, zemljovidi, načrti, zdravilišča, kopeli, prirodne in zgodovinske znamenitosti, izleti, alpske ture, tujski promet, lov, trgovina, obrt, prebivalstvo, uradi, v „Vodiču“ je vse!

Dobiva se za Din 100— v vseh knjigarnah in pri založni knjigarni. Zahtevajte zastoj naš najnovejši katalog kjer najdete vsa naša najnovejša založna dela poleg kratkega opisa istih.

Kleinmayer & Bamberg d. z. v Ljubljani.

Prvo slovenačko poduzeće košaračke, sitarske i drvene robe
M. Pakič, Ljubljana
 Kancelarija i skladište Sv. Petra nasip 27
 Osnovano godine 1822

Suhe gobe, fižol
 in druge deželne pridelke kupuje
V. H. Rohrman, Ljubljana
 Sv. Petra nasip 27 (za vodo)

Champignons secs
 Herboristerie en gros
 Exportation
V. H. Rohrman, Ljubljana
 Sv. Petra nasip št. 27
 Maison fondée en 1881

Gričar & Mejač
 Ljubljana
 Založba oblik za gospode, dame in otroke
 samo Šelenburgova ul. 3

Oglasi v „Jutranjih Novostih“
 imajo uspeh!

Underwood
 pisalni stroj

zastopstvo za Slovenijo
Franc Bar,
 Ljubljana,
 Cankarjevo nabr. 5, tel. 407.

Koja 285.

Ljubljanski veliki sejem lastni razstavnici paviljon

INDUS D.D. preje CARL POLLAK
 Tovarna usnja in usnjatih izdelkov Kranj, Ljubljana, Vrhnika.
 Centralna pisarna Ljubljana,
 Tel. 528. Sv. Petra c. 68. Tel. 528.

I. Industrija usnja.

- A. Vegetabilno** (čreslostrojeno usnje):
1. kravine, rjave, črne in chagrin, ter za mehove in strehe,
  2. kipsi,
  3. teletine,
  4. ovčine in kozine
    - a) mazane, rjave in črne,
    - b) barvane, za mobilje, tapetiranje in konfekcije;
  5. vachettes:
    - a) za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne,
    - b) za izdelavo nogometnih žog,
    - c) za izdelavo razne usnjete konfekcije;
  6. svinjine (specialiteta):
    - a) za fino jahalno opremo, barvane ali naravne,
    - b) za kovčge,
    - c) za mobilje in galanter. konfekcije (portemonnais, portefeuilles in knjigoveštvo);
  7. podplati:
    - a) trovloženi hrastostrojeno podplati;
    - b) vache;
  8. **croupioni** za izdelavo transmisij- skih jermenov,
    - a) specialno strojeni (angleški sistem),
    - b) hrastostrojani.
- B. Chrom-usnje:**
1. box-calf, črno in barvano,
  2. chevreaux,
  3. chevette,
  4. chrom-usnje za izdelavo nogometnih žog,
  5. chrom-usnje za izdel. jermenov.
- C. Galun-usnje**
 za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov.
- D. Lak-usnje:**
1. box-calf,
  2. chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov.

- A. Cevljarski izdelki:**
1. čevlji za strapac,
  2. " " rudnike,
  3. " " sport in nogomet,
  4. " " po vojaškem vzorcu,
  5. sandale.
- B. Konfekcija transmisij- skih gonilnih jermenov:**
1. specialni stroj,
  2. hrastov stroj,
  3. chrom-stroj,
  4. jermenci za šivanje in vezanje transmisij- skih jermenov.
- C. Konfekcija za**
 dokolenice (gamaše), nogometne žoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lak-usnja, nahrbtniki, sportni pasovi itd., tržne torbice.

Ljubljanski veliki sejem lastni razstavnici paviljon

Ljubljanska gradbena družba z o. z., Ljubljana, Rimska cesta 31.
 Telefon 527.

Projektira in izvršuje najsolidnejše zgradbe vseh vrst. Lastno tesarstvo. — Stavbno mizarstvo. — Parna žaga
 Točna izvršitev.

Marija Rogelj
 Ljubljana, Lingarjeva ulica 4
 manufakturna trgovina perila za dame in gospode.
 Blago dobro. Cene nizke.

Jakob Trček
 pek v Ljubljani, Breg št. 4.
 Dvakrat na dan sveže pecivo.

ZALOGA KLAVIRJEV
 in PIANINOV NAJBOLJŠIH TOVARN
 Original
 Schenker
 Original
 Schenker
JEKICA KUBAD, roj. DOLENC
 LJUBLJANA, HILŠERJEVA UL. 5

Obiščite paviljon G št. 254!
Tovarna zamaškov
E. POMERANZ
 (Dunaj III/2, Ditscheingasse 3).
Skladišče za SHS: Maribor.
 Tovarna izdeluje vse vrste zamaškov kakor vin-
 ske, pilske, šampanjske, medicinske in za sode.
 Cene zmerne. — Postrežba točna in solidna. —
 Razpošiljatev franco in zacarinjeno
 v vsak kraj SHS.

Velika izbira
 otroških vozičkov, dvokoles in motorjev. Orionetto, Motoretto, Omega, D. K. W., kakor tudi šivalnih strojev po nizki ceni. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokoles, otroški vozički, šivalni in razni stroji. — Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Prodaja se:
 Parni stroj 45 PS, Parni kotel, Pregrevalnik.
 Vprašati pri vratarju hotela „Slon“.

Priporočila se
 konfekcija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalih. Brata Brunskole, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Naprodaj
 bencin - lokomobila 8-8 HP, znamke „Otto“. Ogleda se pri Gospodarski zvezi, Dunajska c.

Posestvo
 66 oraloval, 2 uri od postaje Dravska Dolina 34 oraloval lepega gozda, ostalo njive, travniki, blizu šole in cerkve z celim živim in mrtvim inventarom letine se proda za 1.000.000 K. Polovica se ima za izplačati, ostanek pa brezobrestno tekem 2 let. Zagorski. Maribor. Barvarska ulica 2.

Blazine, žima
 morska trava. Peter Kobal — Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specialna tvrdka za izdelovanje klubgariturn. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte vrste in cenike!

MALE OGLASI:
 Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljnja beseda 25 para, z davčino vred.

Elektrarno
 Dynamo 8 HP (Gleichstrom 150 Volt) Elektromotor 5 1/2 HP, Schalttafel — Automat, žarnice še v obratu, proda, Ed. Rak, Velenje.

Pisalni stroj
 skoro nov, dobro ohranjen, znamko Blickensderfer z vidno pisavo napredaj, Istotako motorček 1/2 HP 220 W za isto- merni tok in 100 m bakrene 8 G-žice 1 1/2 mm z gumeno izo- lacijo. Naslov pove uprava lista

Pozor industrijalci!
 Kdor želi dobavljati premog iz vlastitih ležišč — se naj takoj odloči kupiti prostostedstveno pravico. Najdena ležišča pre- moga, mej na Trboveljska le- žišča, nedaleč od kolodvora. Premog skoro na površju. Cena ugodna. Naslov v upravi.

Posestva
 od 3 do 175 oraloval z graščinami, ža- gami in mlini

Gostilne
 z mesarijama, pekar- nam in kavarnom. — takoj po kupu prazno tudi s posestvom.

Vile
 trgovine in vsakovrstne nepremičnine, stanovanja, zakupi, proda pisarna Zagorski Maribor, Barvarska ulica št. 3.

Blazine, žima
 morska trava. Peter Kobal — Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specialna tvrdka za izdelovanje klubgariturn. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte vrste in cenike!

Otvoritev
 Specialne zaloge tapetni- skih izdelkov. — Žima vseh vrst — morska trava — vsi v to stroko spadajoči predmeti. Točno in solidno delo po naro- čilu in popravila. Se priporoča Rud. Sever, preje Brata Sever, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Gospodarska cesta št. 6.

„Pri Lozariju“
 staroznana gostilna poleg cerkve Sv. Jakoba priporoča dobro do- mačo kuhinjo, prvovrstna vina ter na novorejena prenočišča. Se priporočata, Fr. in Iv. Dolšak.

Toplodar
 je dobra stvar, štedi premog in denar! Naročite ga takoj v pa- viljonu G, št. 235 pri tvrdki Nipič in drug.

62 kom. delnic
 križevniške industrije d. d. pro- dam. Naslov pove uprava lista.

Singer-Cylinder stroj
 za ševjarje se proda. Garan- cija traja še 10 let. Povpraša se pri Miha Lipovšek, Vevče 25.

Raznovrstno pohištvo
 stalno v zalogi, Zaloga „A-Z“ panjev. Zahtevajte cenik, Er- man & Arhar, mizarstvo, št. Vid nad Ljubljano 4.

Mesečna soba
 eventuelno s sestanovalko se išče za takoj. Ponudbe na F. K. Kaiser, puškar, Ljubljana, Novosti

Lokomobila.
 Lokomobila na vročo paro, firma Wolf, 12 atmosfer 22/31/39 PS z dimnikom, 2 valji- čna polnojarmenika, Stocker, 800 mm, Hauf 600 mm širina okvira, popolnoma prenovljena in popravljena z 24 žigami, se ugodno proda. M. Podlesnik, Rosenheim, Bavarska, sedaj na Ljubljanskem velesejmu, pavil- lion Gospodarske Zveze.

Zastopstvo
 katerekoli stroke za Štajersko, prevzame večja tvrdka v Celju. Pisarna in lepo, suho, obsežno skladišče pri kolodvoru. Po- nudbe na upravo lista.

Službo išče
 absolvent pripravljalnega tečaja obrtne šole v Ljubljani, vojašči- ne že prost, več računstva kot skladiščnik ali kaj slibnega. Ponudbe na „solidan“ na upra- vo lista.

Rabljeni pisalni stroji
 najboljših znamk, dobro poprav- ljeni, napredaj. Ant. Rud. Legat. Maribor, Slovenska ulica 7 — telefon 100. —

Stanovanje
 ali večjo prazno sobo tudi v okolici išče iz Tista izgnana družina državnega uradnika. Nujno. Ponudbe na Andrej Škulj, Resljeva cesta 24/II.

Išče se posejilo
 Din 2.000.— proti dobrim obre- stjem. Odgovor na upravo Jur. Novosti

Celjani!
 Poslužujte se krojaške delav- nice Matija Šipčič-a v Zavodni št. 40. Solidno delo. Točna po- strežba. Cene konkurenčne.

Nišnim posestnikom
 plačam 5.000 K mesečno za stanovanje v stari hiši 8 sob s prituli v Ljubljani. Dr. Arnej, Ljubljana, Gradišče 4.

Dobrostrčnim in premo- žnim slojem.
 Invalidna dru- žina brez vseh dohodkov, katere oče je inval- lid s 100%, dela nezmožnostjo, mati pa tudi slaba, brez strohe in brez premoženja, skratka brez vsega, prosil dobrostrčne premožne sloje, da bi ji poma- gali, bodisi v denarju, živežu ali obliki, ker so otroci vsi nagi in lačni. Naslov se izve v glavnem tajništvu NRS v Lju- bljani.

Prodaja se
 3 originalni kitajski kimono iz prave kitajske svile z zlato vezane, prinesene iz Tientstina. Cena nizka. Naslov pove uprava lista.

Niša
 z Laškem, v dobrem stanju, enonadstropna z lepim lokalom za vsako obrt, v sredini trga v vrtni se proda. Blaž Zupanc, Laško.

Izvršuje se
 prevajanje in korespondenca v srpskem nemškem francoskem in italijanskem jeziku. Naslov pri upravi Jutr. Novosti.

Vila
 Vičava — Ptuj, močno zidana s 8 sobami, podstrešno sobo in svinjskim hlevom se proda. Klet je zelo velika in cementi- rana. Cena ugodna. Vprašanja na Habjanč, Ptuj, Ormoška c.

V pouk na gosli
 sprejem 8 učencev po lanskol- letni „nižnji“ ceni. Note za učence brezplačno ali proti malenkostni odškodnini na raz- pologo. Prijaviti od 1/3 do 1/4. Gorupova ul. 3/I levo. Bivši učitelj Gl. Matice.

Industrija perila
POVH & MEDIC
 Novomesto (Slovenija).
 Razstavnici paviljon
„H“ št. 300.
Eau de Cologne Louis XIV.
 se odlikuje posebno s svojim finim ugodnim, osvežujočim vonjem, ter se porablja kot parfum in z izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa. Cena 1 l Din. 150 1/2 l Din. 80. Steklenico je prinesiti seboj.
Uran-Parfumerija
 Ljubljana, Mestni trg 11.

Stroji za obde-
lovanje lesa

Turbine
transmisije

Armature
Sesalke
Zvonovi

Na velesajmu paviljon „F“
Strojne tovarne in livarne d. d.,
Ljubljana

Naznanilo in priporočilo.

Svojim veleocenjenim odjemalcem
vključno naznanjam, da sem svojo

trgovino s špecerijskim in
delikatesnim blagom
na Starem trgu št. 6

odstopil gospodu **Fran Piškuru**, ki
je bo v istem obsegu vodil nadalje.
Ko se svojim p. n. odjemalcem
najbolje zahvaljujem za obilno mi
izkazano zaupanje, priporočam ob-
nem svojega naslednika in prosim, da
mu ohranite enako zaupanje.

Veleupoštevam

J. FON.

Usojam si vključno naznaniti, da
sem prevzel od gosp. **J. Fon**

trgovino s špecerijskim
in delikatesnim blagom

Ljubljana,
Stari trg št. 6

ter prosim vse dosedanje cenjene od-
jemalce, da mi ohranijo enako zaupa-
nje, kot ga je užival moj gosp. prednik.

Veleupoštevam

FRAN PIŠKUR.

Najpopolnejši pisalni stroj sedanjosti!
Tudi na obroke!

The Rex Co., Ljubljana

Telf. 268 int. Ustanovljeno 1906. Gradisce 10.
Zahtevajte ponudbe.

Paviljon „H“ št. 290.

SPLOŠNA KNJIŽNICA

Št. 1. I. Albreht: Ranjena gruda, povest, broš. Din 12 vez. Din 17	
2. R. Murnik: Na Bledu, povest . . . . . 16 . . . 22	
3. I. Rozman: Testament, ljudska drama . . . 12 . . . 17	
4. C. Golar: Poletno klasje, izbr. pesmi . . . 20 . . . 26	
5. F. Milčinski: Fridolin Žolna, humor. . . . 8 . . . 13	

Cene se razumejo brez poštnine.

ZVEZNA KNJIGARNA - Ljubljana, Marijin trg 8 in po vseh knjigarnah.

Domaća tvornica bičeva, Glina

nudja svoj prvorazredni proizvod

Uzenci su izloženi na Ljubljanskem velesajmu
od 1. do 10. rujna u paviljonu „I“ broj 418.

TOVARNA VERIG d. d. v Lescah pri Bledu
Lesce pri Bledu (Slovenija).

Električno varjene verige in kovane
verige do 30 mm debelosti členov.
Amer. verige brez varitve do 6 mm
debelosti členov in vsi v to stroko
spadajoči predmeti v prvovrstni
izvedbi.

Specijaliteta:

Ladijske, žerjavske in kalibrirane,
preizkušene verige za škripe, dvi-
gala in železniške varnostne na-
prave.

Naslov za brzojavke: Veriga, Lesce.

III. VZORČNI VELESEJEM V LJUBLJANI
od 1. — 10. septembra 1923.

Koča 176.

POSETITE NA VELESEJMU PAVILJON „I“
DOMAČIH TOVARN ČEVLJEV TVRDKO

PETER KOZINA & KO

POD ZAŠČITNO ZNAMKO

NAJNOVEJŠA IZDELAVA
GALANTERIJSKEGA BLAGA!

GALANTERIJSKO BLAGO
DOMAČEGA IZDELKA!

NOVOST!

NOVOST!

Priporoča se konfekcija in špecijska
damska in moška krojačnica.

BRATA BRUNSKOLE

Vsak naj si ogleda izdelke razstavljene na
velesajmu, paviljon H št. 311.

Lastni izdelki najnovejše mode.

LJUBLJANA, Zidovska ulica št. 5.

Cene zelo konkurenčne!

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 28-34

Ustanovljeno 1860

MARMORNATE

plošče vseh barv za pohištvo, obkladanje sten v
kopalnicah, notranja dekorativna dela, kamini,
oltarji, cerkvena dela. Vsa stavbena dela, obloga
stopnic iz marmorja. Rodbinske grobnice, mav-
zoleji, nagrobni spomeniki itd. itd.

Uvoz in prodaja
raznovrstnega inozem-
skega manufakturnega
blaga.

A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg 10

Posebni oddelek
za pletenine, trikotažo
in perilo.

Priporoča se
veletrgovina z železnino
in poljedelskimi stroji

FR. STUPICA

v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1.

V zalogi je vedno

smodnik (barut) in vsa druga razstreljiva, traverze, želez-
niške šine, cement, palično železo vseh vrst, vse orodje
za obrtnike, železne peči in štedilniki, kuhinjska posoda,
kotli za žganje in krmo, pumpe za vodo, vino in gnojno,
cevi (rori) vseh vrst i. t. d.

„Buddha“ - čajne mešanice - v srebrnih zavitkih.
„Tea Import“, d. z o. z. Ljubljana, Sodna ulica št. 2.

PAVILJON H št. 322.